

At: Aelodau'r Pwyllgor Craffu
Cymunedau

Dyddiad: 28 Mehefin 2019

Rhif Union: 01824 712554

ebost: democrataidd@sirddinbych.gov.uk

Annwyl Gyngorydd

Fe'ch gwahoddir i fynychu cyfarfod y **PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU, DYDD IAU, 4 GORFFENNAF 2019** am **10.00** am yn **YSTAFELL BWLLGOR 1A, NEUADD Y SIR, RUTHUN.**

**CYNHELIR SESIWN BRIFFIO AR GYFER YR HOLL AELODAU ETHOLEDIG AM
9.15 A.M. YN UNION O FLAEN Y CYFARFOD**

Yn gywir iawn

G Williams
Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, AD a Democrataidd

AGENDA

RHAN 1 - GWAHODDIR Y WASG A'R CYHOEDD I FOD YN BRESENNOL YN Y RHAN HON O'R CYFARFOD

1 YMDDIHEURIADAU

2 PENODI IS-GADEIRYDD (Tudalennau 5 - 6)

Penodi Is-Gadeirydd y Pwyllgor ar gyfer blwyddyn fwrdeistrefol 2019/20 (copi o ddisgrifiad rôl yr Aelod Craffu a'r Cadeirydd/ Is-Gadeirydd ynghlwm).

3 DATGAN CYSYLLTIAD (Tudalennau 7 - 8)

Dylai'r Aelodau ddatgan unrhyw gysylltiad personol neu gysylltiad sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fater a nodwyd i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

4 MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Hysbysiad o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel materion brys yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol 1972.

5 COFNODION (Tudalennau 9 - 18)

Derbyn cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Craffu Cymunedau a gynhaliwyd ar 9 Mai 2019 (copi wedi'i atodi).

6 MABWYSIADU SIARTER GYDYMFFURFIO Â CHYNLLUNIO (Tudalennau 19 - 52)

Ystyried adroddiad oddi wrth y Rheolwr Datblygu, Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd (copi ynghlwm) yn gofyn am farn yr aelodau ar Siarter Gydymffurfio â Chynllunio drafft yn amlinellu sut yr ymdriniwyd â honiadau o dorri rheolaeth gynllunio a sut y gallai cwynion a sefydliadau lleol fel Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned gynorthwyo gyda sicrhau cydymffurfio â chynllunio.

10.10 a.m. – 10.40 a.m.

7 ADOLYGU A DIWEDDARIAD AR Y PROSIECT RHEOLEIDDIO CARAFANAU GWYLIAU (Tudalennau 53 - 62)

Ystyried adroddiad (**sy'n cynnwys atodiad cyfrinachol**) oddi wrth y Rheolwr Datblygu, Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd (copi ynghlwm) yn darparu diweddariad ar reoleiddio meysydd carafanau gwyliau yn y sir ac i asesu effeithiolrwydd ymagwedd y Cyngor tuag at sicrhau cydymffurfio ag amodau cynllunio a thrwyddedu.

10.40 a.m. – 11.20 a.m.

~~~~~ **EGWYL** ~~~~~

8 ADRODDIAD DIWEDDARU AR REOLI GWYLANOD (Tudalennau 63 - 82)

Ystyried adroddiad gan y Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd (copi ynghlwm) yn diweddarau'r aelodau ar y cynnydd a wnaed ar y Cynllun Gweithredu Rheoli Gwylanod ynghyd â champau gweithredu pellach arfaethedig.

11.30 a.m. – 12 hanner dydd

9 MEYSYDD PARCIO YN SIR DDINBYCH (Tudalennau 83 - 110)

Ystyried adroddiad oddi wrth y Rheolwr Traffig, Parcio a Diogelwch Ffyrdd (copi ynghlwm) gan ddarparu diweddariad ynghylch gweithredu Cynllun Buddsoddi mewn Meysydd Parcio a materion meysydd parcio eraill, a chael barn yr aelodau arnynt.

12 hanner dydd – 12.30 p.m.

10 RHAGLEN WAITH CRAFFU (Tudalennau 111 - 132)

Ystyried adroddiad gan y Cydlynnydd Craffu (copi wedi'i atodi) yn gofyn am adolygiad o raglen gwaith i'r dyfodol y pwyllgor ac yn diweddarau aelodau ar faterion perthnasol.

12.30 p.m. – 12.45 p.m.

11 ADBORTH GAN GYNRYCHIOLWYR Y PWYLLGOR

Derbyn unrhyw ddiweddariadau gan gynrychiolwyr y Pwyllgor ar Fyrdau a Grwpiau amrywiol y Cyngor

12.45 p.m.

AELODAETH

Y Cynghorwyr

Huw Williams (Cadeirydd)

Mabon ap Gwynfor
Brian Blakeley
Rachel Flynn
Tina Jones
Merfyn Parry

Anton Sampson
Glenn Swingler
Andrew Thomas
Graham Timms
Cheryl Williams

COPIAU I'R:

Holl Gynghorwyr er gwybodaeth
Y Wasg a'r Llyfrgelloedd
Cynghorau Tref a Chymuned

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

- (vi) Rôl: **Aelod Pwyllgor Archwilio/Cadeirydd**
Cyflog: **Band 3 (Cadeirydd yn unig)**

Sylwch: Mae'r eitemau sydd wedi'u hamlygu'n benodol i rôl y Cadeirydd

1. PRIF GYFRIFOLDEBAU

- I'r Cyngor Llawn

2. PWRPAS Y RÔL

- **Darparu arweinyddiaeth a chyfeiriad.**
- Cymryd rhan yn llawn yng ngweithgareddau'r Pwyllgor Archwilio, datblygu a chyflwyno ei raglen waith ac yn unrhyw grwpiau gorchwyl a gorffen cysylltiedig.
- Cynorthwyo wrth ddatblygu a monitro effaith polisi'r Cyngor.
- Gwneud y gweithredwr yn gyfrifol, monitro perfformiad a chyflwyno gwasanaethau a herio penderfyniadau trwy'r trefniadau galw i mewn lle bo hynny'n briodol.
- Datblygu blaenraglen waith y pwyllgor.
- Adrodd ar gynnydd yn erbyn y rhaglen waith i'r Cyngor ac i bobl eraill fel sy'n briodol.
- **Rheoli cyfarfodydd yn hyderus ac yn effeithiol i hwyluso cynhwysiant, cyfranogiad a gwneud penderfyniadau clir gan sicrhau bod amcanion y cyfarfod yn cael eu diwallu, ac y glynir wrth y cod ymddygiad, rheolau sefydlog a gofynion sefydliadol eraill.**
- **Gweithredu fel canolbwynt cysylltu rhwng y cyngor, y gymuned a chyrrff allanol mewn perthynas â'r swyddogaeth archwilio.**
- **Annog cyfraniadau effeithiol gan holl aelodau'r pwyllgor yn y pwyllgor a'r grwpiau gorchwyl a gorffen.**
- **Asesu perfformiadau unigol a chyfunol yn y pwyllgor a chysylltu â'r Arweinydd Grŵp perthnasol i symud cyfleoedd hyfforddi a datblygu yn eu blaenau.**
- Diwallu cyfrifoldebau rôl yr aelod etholedig.

3. GWERTHOEDD a DISGWYLIADAU

- Ymroi i werthoedd Cyngor Sir Ddinbych a'r gwerthoedd canlynol mewn swydd gyhoeddus:
  - Balchder
  - Hygrededd
  - Parch
  - Undod
  - Mynychu pob cyfarfod perthnasol.
  - Cynnal materion yn electronig, h.y. cyfarfodydd a chyfathrebu, lle bo'n bosibl yn y Cyngor.
  - Mynychu hyfforddiant gorfodol fel y dynodwyd yn y cod ymddygiad a'r cyfansoddiad.

- Cymryd rhan mewn adolygiad datblygu blynyddol i wella'n barhaus perfformiad yr aelod a'r Cyngor.
- Esbonio a chyfrif am berfformiad personol fel Cynghorydd Sir yn rheolaidd, yn enwedig trwy gyhoeddi Adroddiad Blynyddol ar wefan y Cyngor.

DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Cod Ymddygiad Aelodau

DATGELU A CHOFRESTRU BUDDIANNAU

Rwyf i,
(enw)

*Aelod /Aelod cyfetholedig o
(*dileuer un)

Cyngor Sir Ddinbych

YN CADARNHAU fy mod wedi datgan buddiant ***personol / personol a sy'n rhagfarnu** nas datgelwyd eisoes yn ôl darpariaeth Rhan III cod ymddygiad y Cyngor Sir i Aelodau am y canlynol:-
(*dileuer un)

Dyddiad Datgelu:

Pwyllgor (nodwch):

Agenda eitem

Pwnc:

Natur y Buddiant:

(Gweler y nodyn isod)*

Llofnod

Dyddiad

Noder: Rhowch ddigon o fanylion os gwelwch yn dda, e.e. 'Fi yw perchennog y tir sy'n gyfagos i'r cais ar gyfer caniatâd cynllunio a wnaed gan Mr Jones', neu 'Mae fy ngŵr / ngwraig yn un o weithwyr y cwmni sydd wedi gwneud cais am gymorth ariannol'.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Craffu Cymunedau a gynhaliwyd yn Ystafell Bwllgor 1A, Neuadd Y Sir, Ruthun, Dydd Iau, 9 Mai 2019 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Brian Blakeley, Meirick Davies, Anton Sampson, Glenn Swingler, Andrew Thomas a/ac Graham Timms (Is-Gadeirydd)

Ar gais y Pwyllgor, roedd y Cynghorydd Huw Hilditch-Roberts, Aelod Arweiniol Addysg, Plant a Phobl Ifanc yn bresennol ar gyfer Eitem 5 a 6 ar y Rhaglen.

Ar gais y Pwyllgor, roedd y Cynghorydd Julian Thompson-Hill, Aelod Arweiniol Cyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol yn bresennol ar gyfer Eitem 7 ar y Rhaglen.

Aelodau Cyfetholedig – Kathleen Jones, David Lloyd a Neil Roberts

Roedd y Cynghorwyr Rhys Thomas ac Emrys Wynne yn bresennol fel arsylwyr.

HEFYD YN BRESENNOL

Cyfarwyddwr Corfforaethol: Economi a'r Parth Cyhoeddus (GB), Cyfarwyddwr Corfforaethol: Cymunedau (NS), Pennaeth Gwasanaethau Addysg a Phlant (KIE), Rheolwr Cynllunio ac Adnoddau (IL), Prif Reolwr – Moderneiddio Addysg (GD), Prif Gyfrifydd (SG), Rheolwr Cefnogi Busnes (PB), Swyddog Cefnogi Busnes (Contractau a Pherfformiad (RT), Prif Weithredwr Cyngor ar Bopeth Sir Ddinbych (LP), Cydlynnydd Craffu (RhE) a'r Gweinyddwr Pwyllgorau (RTJ).

1 YMDDIHEURIADAU

Cafwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorwyr Merfyn Parry, Huw Williams, Tina Jones, Rachel Flynn a Cheryl Williams.

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Datganodd y Cynghorwyr Graham Timms, Glenn Swingler, Meirick Lloyd Davies, Brian Blakeley, Anton Sampson a David Lloyd i gyd gysylltiad personol yn eitem 5 gan eu bod i gyd yn Llywodraethwyr Ysgolion.

3 MATERION BRYN FEL Y CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Ni chodwyd unrhyw faterion bryn.

4 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Craffu Cymunedau a gynhaliwyd ar 14 Mawrth 2019.

Materion yn Codi -

- Tudalen 8 – Eitem 5 – Polisi Dyledion Prydau Ysgol – roedd yr aelodau'n bryderus ei bod yn ymddangos y dosbarthwyd y Polisi Dyledion Prydau Ysgol diwygiedig i ysgolion cyn iddo gael ei ddsbarthu i gynghorwyr o dan y Broses Penderfyniadau Dirprwyedig. Roedd yr aelodau eisiau sicrwydd bod y newidiadau y gwnaethant eu hargymell wedi'u cynnwys yn y polisi terfynol. Dywedodd y Swyddogion y byddent yn holi a wnaed hyn ac a yw'r Penderfyniad Dirprwyedig perthnasol wedi'i gyhoeddi.
- Tudalen 11 – Eitem 6 – Darpariaeth Safleoedd Sipsiwn a Theithwyr – roedd y ddau safle arfaethedig wedi mynd gerbron y Cabinet a derbyniwyd y safle preswyl parhaol ond nid y safle tramwy yn yr un lleoliad. Bydd lleoliad arall ar gyfer y safle tramwy'n cael ei chwilio amdano yn ystod datblygiad y CDLI newydd.

PENDERFYNWYD cymeradwyo cofnodion y cyfarfod y Pwyllgor Craffu Cymunedau a gynhaliwyd ar 14 Mawrth, 2019 fel cofnod cywir.

5 POLISI CLUDIANT I DDYSGWYR SIR DDINBYCH

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol Addysg, Plant a Phobl Ifanc adroddiad y Rheolwr Addysg ac Adnoddau a'r atodiadau (a ddsbarthwyd eisoes) a oedd yn rhoi manylion am yr elfennau anstatudol ym Mholisi Cludiant Dysgwyr Cyngor Sir Ddinbych 2018.

Yn ystod ei gyflwyniad eglurodd yr Aelod Arweiniol y daeth Polisi Cludiant Dysgwyr presennol y Cyngor i rym ym mis Medi 2018 yn dilyn ymarfer ymgynghori gyda'r holl randdeiliaid y flwyddyn flaenorol. Mae'r polisi'n nodi sut y mae'r Cyngor yn cyflawni ei ddyletswyddau o dan Fesur Teithio Gan Ddysgwyr (Cymru) 2008. Wrth adolygu'r polisi yn 2017 roedd sawl anghysonder wedi dod i'r amlwg e.e. llwybrau peryglus, ysgolion bwydo a phwysigrwydd eu perthynas â'r ysgolion uwchradd y maent wedi'u cysylltu â nhw ayyb. Cafodd yr anghysonderau hyn eu hunioni yn y polisi diwygiedig. Mae'r adolygiad hwn o'r polisi ynghyd â newidiadau perthnasol i gludiant ar gyfer disgyblion sy'n mynychu ysgolion arbennig a darparwyr cludiant yn trosglwyddo costau chwyddiannol i'r Cyngor Sir wedi arwain at gynnydd o oddeutu £350k yng nghost cludiant ysgolion yn y sir yn ystod 2018/19. Ni fydd cynnydd fel hyn yn gynaliadwy yn yr hirdymor. Cadarnhaodd yr Aelod Arweiniol mai'r Gwasanaeth Prifffyrdd a'r Amgylchedd sy'n dal y gyllideb cludiant ysgol ond mai'r Gwasanaeth Addysg sy'n pennu cymhwysedd disgybl i dderbyn cludiant am ddim. Er bod hyn o bosibl yn ymddangos yn od, mae'n gweithio'n dda gan fod swyddogion Addysg yn gyfarwydd â'r darnau o ddeddfwriaeth sy'n llywodraethu cymhwysedd dysgwyr am gludiant am ddim, ond mae'r arbenigedd o ran tendro am, a chaffael cludiant, a gwybodaeth am argaeledd cludiant cyhoeddus yn bodoli o fewn tîm cludiant y Gwasanaeth Prifffyrdd a'r Amgylchedd.

Dywedodd yr Aelod Arweiniol wrth yr Aelodau bod darpariaeth cludiant ar gyfer dysgwyr er mwyn iddynt gael mynediad at elfennau addysg anstatudol yn fater cynhennus dros ben a bod sawl awdurdod lleol sydd wedi edrych ar y posibilrwydd o roi stop ar gludiant am ddim neu godi tâl am gludiant e.e. i ddarpariaeth addysg seiliedig ar ffydd neu'r iaith Gymraeg, wedi cael sylw anffafriol yn y wasg/cyfyngau, a hyd yn oed her gyfreithiol. Er ei bod yn bosib y byddai rhoi'r gorau i gynnis cludiant am ddim, neu godi tâl am gludiant er mwyn galluogi disgyblion i gael mynediad at addysg anstatudol, yn arwain at arbedion sylweddol i'r Cyngor, byddai'n bwysig dros ben asesu effaith unrhyw newidiadau ar addysg disgyblion y a'r gefnogaeth a roddir i'w galluogi i ennill y sgiliau a'r wybodaeth y mae cyflogwyr yn chwilio amdanynt. Mae hyn yn arbennig o bwysig o safbwynt addysg ôl-16. Mae'r Cyngor ar hyn o bryd yn gwario tua £1m bob blwyddyn ar gludo myfyrwyr i ddarpariaeth addysg ôl-16.

Gan ymateb i gwestiynau'r Aelodau dywedodd yr Aelod Arweiniol Addysg, Plant a Phobl Ifanc, yr Aelod Arweiniol Cyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol, a'r Pennaeth Addysg a Gwasanaethau:

- bod ar yr Awdurdod ddyletswydd deddfwriaethol i gydymffurfio â Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) ochr yn ochr â gofynion deddfwriaethol eraill perthnasol i ddarpariaeth addysg.
- bod unrhyw gynnis i roi'r gorau i gludiant am ddim i ddarpariaeth addysg anstatudol yn debygol iawn o ddenu sylw negyddol yn y cyfyngau Yr elfen leiaf cynhennus yn ôl pob tebyg fyddai cludiant i fyfyrwyr ôl-16. Fodd bynnag byddai risgiau ynghlwm â hyn hefyd, yn enwedig o ran cyfleoedd gyrfa disgyblion yn y dyfodol a'r economi ehangach.
- bod cludiant dysgwyr yn Sir Ddinbych ar hyn o bryd yn costio cyfanswm o oddeutu £2.5m y flwyddyn Roedd costau'n amrywio o sir i sir, gyda'r ardaloedd daearyddol mwyaf yn gwario llawer mwy ar gludiant dysgwyr.
- bod hyn yn dangos y cymhlethdodau cysylltiedig â gwneud penderfyniadau am gludiant am ddim i ddysgwyr e.e. mae'n bosibl iawn y bydd rhai disgyblion yn gymwys o dan sawl gwahanol gategori e.e. Cyfrwng Gymraeg, ffydd, Anghenion Addysgol Arbennig (AAA), ffyrdd peryglus ayyb ond y bydd eraill nad ydynt yn gymwys o dan unrhyw feini prawf.
- er bod £600k wedi'i ychwanegu at y gyllideb cludiant i ddysgwyr ddwy flynedd yn ôl er mwyn helpu i leddfu'r pwysau, nid oedd hynny'n ddigon gan fod gorwariant cyson ar y gyllideb. Mae hon yn broblem sy'n codi dro ar ôl tro.
- y bydd rhagor o newidiadau i deddfwriaeth AAA yn rhoi mwy o bwysau ar y gyllideb Cludiant Dysgwyr, ac y bydd prisiau tanwydd sy'n newid o hyd a chostau cynnal a chadw uwch – pethau sydd y tu hwnt i reolaeth yr Awdurdod, hefyd yn rhoi pwysau ychwanegol ar y gyllideb. Yn ychwanegol mae Llywodraeth Cymru (LIC) wedi torri'r arian y mae'n ei roi i'r Cynghorau ar gyfer darpariaeth cludiant ysgolion; a
- mae perthynas waith dda'n bodoli rhwng staff y Gwasanaeth Addysg a staff Adran Cludiant y Cyngor. Er y gallai ymddangos yn anarferol bod y gyllideb cludiant i ddysgwyr yn cael ei gweinyddu a'i rheoli gan yr Adran Cludiant (o fewn Gwasanaeth yr Amgylchedd a Phriffyrdd) mae rheswm dilys dros yr ymdriniaeth hon, sef mai o fewn y Gwasanaeth Cludiant y mae'r arbenigedd o ran rheoli a chydlynu cludiant o bob math. Swyddogion y Gwasanaeth Addysg sy'n pennu cymhwysedd disgyblion/myfyrwyr am gludiant am ddim

i'r ysgol ac unwaith y bydd hynny wedi'i wneud y Gwasanaeth Cludiant fydd yn comisiynu ac yn cydlynu cludiant ar gyfer disgyblion unigol. Mae'r ymdriniaeth hon yn gweithio'n dda i bawb.

Roedd yr Aelodau'n cydnabod y cymhlethdodau cysylltiedig â chludiant i ddysgwyr a deddfwriaeth berthnasol i addysg. Roeddent yn teimlo'n gryf y byddai'n fanteisiol, er mwyn hyrwyddo adolygiad trylwyr o elfennau anstatudol Polisi Cludiant i Ddysgwyr y Cyngor, sefydlu gweithgor o aelodau a swyddogion o'r gwasanaethau Addysg a Chludiant i edrych ar bob agwedd ar gludiant i ddarpariaeth addysg anstatudol. Byddai'r grŵp yn gallu ymchwilio i drefniadau awdurdodau lleol eraill ochr yn ochr â risgiau ac effeithiau posibl rhoi'r gorau i unrhyw elfen o gludiant am ddim i ddarpariaeth anstatudol yn y dyfodol. Roedd yr Aelod Arweiniol a'r swyddogion yn cytuno â'r ymdriniaeth hon ac yn teimlo y byddai'n rhoi mwy o eglurder ar gludiant i ddarpariaeth addysg statudol ac anstatudol gan helpu pawb i ddeall yr hyn y mae'r Cyngor yn ei ddarparu a pham. Pwysleisiodd yr aelodau'r bod angen i'r Gweithgor ystyried natur wledig y sir a sicrhau na fydd unrhyw blentyn/fyfyriwr dan anfantais o ganlyniad i le maen nhw'n byw. Dylai'r Gweithgor hefyd edrych ar gostau cadw'r gwahanol elfennau o gludiant dysgwyr i ddarpariaeth addysg anstatudol yn ogystal â dod o hyd i ffyrdd posib o ariannu'r gwasanaeth. Fel rhan o'i waith gallai'r grŵp benderfynu a yw'n dymuno edrych i mewn i sut y mae awdurdodau eraill wedi ymdrin â, ac wedi ariannu cludiant i ddysgwyr i ddarpariaeth addysg anstatudol a'u heffeithlonrwydd, dulliau posibl i'w defnyddio wrth gynnal ei adolygiad h.y. ymgynghoriadau, arolygon ayyb ac ymdriniaethau o ran annog myfyrwyr i fynd i addysg bellach ayyb.

Yn dilyn trafodaeth fanwl

Penderfynwyd: - ar ôl ystyried yr adroddiad ac yng ngoleuni'r sylwadau uchod:

- (a) **sefydlu Gweithgor o bum aelod o'r Pwyllgor ac un aelod addysg cyfetholedig, gyda chefnogaeth swyddogion o Wasanaeth Addysg ac Adran Cludiant y Cyngor, i edrych ar bolisi Cludiant Dysgwyr y Cyngor o safbwynt darparu cludiant i ddarpariaeth addysgol anstatudol. Bydd y Gweithgor yn canolbwyntio'n benodol ar:**
- (i) **Rhoi eglurder a gwell dealltwriaeth o gyllideb cludiant dysgwyr flynyddol y Cyngor a chostau cludo disgyblion/myfyrwyr i addysg statudol ac anstatudol, dewisol a heb fod yn ddewisol, gan gynnwys gwell dealltwriaeth o ddeddfwriaeth cludiant addysg a dysgwyr a'u heffaith ar y gyllideb. Asesu effeithiau posibl rhoi'r gorau i ddarparu cludiant am ddim ar gyfer disgyblion/myfyrwyr sy'n mynychu'r elfennau anstatudol neu ddewisol amrywiol a gynigir ar hyn o bryd, gan gynnwys unrhyw risgiau i'r ddarpariaeth addysg ehangach yn yr ardal a'r sylfaen sgiliau sy'n angenrheidiol yn yr economi lleol.**
- (ii) **sicrhau y caiff pob disgybl/myfyriwr yn y sir fynediad teg a chyfartal i ddarpariaeth addysg ac na chânt eu gwahaniaethu yn eu herbyn mewn unrhyw ffordd.**
- (b) **ceisio mynegiannau o ddiddordeb gan Aelodau'r Pwyllgor ac aelodau cyfetholedig i wasanaethu ar y gweithgor a rhannu ei gylch gorchwyl drafft gyda'r pwyllgor maes o law; a**

(c) bod y gweithgor yn adrodd ynghylch ei gasgliadau a'i argymhellion i'r Pwyllgor ar ôl darfod y gwaith.

6 EFFAITH CAU YSGOL RHEWL

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol Addysg, Plant a Phobl Ifanc adroddiad y Prif Reolwr, Moderneiddio Addysg, (a ddsbarthwyd eisoes) yn amlinellu'r gefnogaeth a roddwyd i Ysgol Rhewl yn ystod y broses o gau'r ysgol. Ynghlwm wrth yr adroddiad roedd atodiadau'n crynhoi ymatebion rhieni i'r holiaduron a roddwyd iddynt, sylwadau a gafwyd gan yr ysgolion a fydd yn cymryd disgyblion Ysgol Rhewl yn ogystal â sylwadau'r Pennaeth dros dro ar adeg cau'r ysgol. Dywedodd yr Aelod Arweiniol mai dim ond dau riant oedd wedi ateb yr holiadur ac o'r saith ysgol a dderbyniodd ddisgyblion ysgol Rhewl, pump oedd wedi ymateb. Roedd rhai o'r sylwadau a gafwyd hefyd yn gwrth-ddweud ei gilydd.

Disgwyliwyd i ddechrau y byddai mwyafrif y disgyblion yn trosglwyddo i'r ysgolion newydd yn Rhuthun ond ni ddigwyddodd hynny. Roedd nifer o'r plant wedi trosglwyddo i ysgolion mewn rhannau eraill o'r sir, rhai oherwydd eu bod yn byw'n agosach at yr ysgolion hynny ac eraill oherwydd dewis y rhieni. Cydnabu'r Aelod Arweiniol nad yw byth yn brofiad braf cau ysgol ond roedd yn falch o allu dweud fod y disgyblion wedi setlo'n dda yn eu hysgolion newydd. Dywedodd y Prif Reolwr Moderneiddio Addysg wrth yr Aelodau bod swyddogion o Wasanaeth Addysg y Cyngor wedi gweithio'n agos â Phennaeth Dros dro Ysgol Rhewl drwy gydol y broses o gau'r ysgol a throsglwyddo'r disgyblion. Dywedodd hefyd bod y Pennaeth Dros dro wedi gweithio'n ddiwyd gyda disgyblion a rhieni dan amgylchiadau anodd dros ben. Yn ogystal â rhoi cefnogaeth i rieni (mewn cyfarfodydd un i un a chyfarfodydd grŵp), disgyblion a'r corff llywodraethu roedd y Cyngor hefyd wedi darparu cefnogaeth, naill ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, drwy Gyrrfa Cymru, i staff yr ysgol - ffaith a nodwyd yn sylwadau'r Pennaeth Dros dro. Gofynnodd y Pennaeth Addysg a Gwasanaethau Plant am i'r ffaith gael ei nodi, er bod y Cyngor yn ymgymryd â phroses siomedig ac amhleserus iddyn nhw'n bersonol, bod cymuned Ysgol Rhewl wedi ymddwyn yn broffesiynol, yn gwrtais ac yn barchus tuag at swyddogion y Gwasanaeth Addysg.

Gan ymateb i gwestiynau'r aelodau, fe wnaeth yr Aelod Arweiniol a'r swyddogion:

- gydnabod bod cymunedau'n gwerthfawrogi eu hadeiladau ysgol gan ddweud bod y Cyngor yn cynnig yr opsiwn i'r gymuned leol brynu adeiladau ysgol diddefnydd. Mewn man lle nad oes cyfleusterau cymunedol yn bodoli gallai fod yn gyfle da i'r gymuned brynu'r amwynder. Fodd bynnag mae Pafiliwn Chwaraeon gyda'r holl offer angenrheidiol eisoes yn bodoli yn Rhewl felly nid oedd gan y gymuned unrhyw ddiddordeb mewn prynu adeiladau'r hen ysgol a oedd eisoes mewn cyflwr eithaf gwael.
- nodi fod y swyddogion wedi gwneud eu gorau i ymgysylltu â rhieni, disgyblion a'r gymuned ysgol a'u cefnogi drwy'r broses, ond y byddai bob amser wersi i'w dysgu ar gyfer y dyfodol.
- nodi ei bod yn bwysig bod cefnogaeth ac yn y blaen ar gael pan oedd rhieni a rhanddeiliaid yn barod i ymgysylltu. Oherwydd sensitifrwydd cynigion i gau ysgolion nid yw pawb a effeithir bob amser yn barod i ymgysylltu neu geisio cefnogaeth ar yr un pryd. Bydd adeiladu hyblygrwydd i mewn i'r broses felly yn hollbwysig.

- cadarnhau fod rhai disgyblion/rhieni wedi newid eu meddwl am ba ysgol i drosglwyddo eu plentyn/plant iddi ar ôl dyddiau blasu mewn gwahanol ysgolion.
- cynghori bod cefnogaeth hefyd wedi'i rhoi gan y Gwasanaeth Addysg i'r ysgolion hynny a oedd yn derbyn disgyblion o Ysgol Rhewl.
- cadarnhau bod penderfyniad i beidio symud y disgyblion oedd wedi dewis symud i Ysgol Stryd Rhos i'r ysgol newydd pan fyddai'n agor ond yn hytrach aros tan y flwyddyn academaidd newydd wedi'i wneud ar ôl trafod ac ymgynghori gyda'r Pennaeth Dros dro. Teimlwyd y byddai hyn yn gweithio'n well gan y byddai'n osgoi'r angen i ddisgyblion Blwyddyn 6 symud am ddim ond un tymor cyn gorfod symud eto i'r ysgol uwchradd yn nhymor yr hydref.
- nodi nad oes arwydd bod newid ysgol wedi cael effaith niweidiol ar gyrhaeddiad disgyblion. Roedd dwy o'r ysgolion a dderbynion ddisgyblion o Ysgol Rhewl wedi cael eu harolygu gan Estyn yn ddiweddar ac wedi cael adroddiadau da dros ben. Mae disgwyl y bydd adroddiad ar effaith yr adolygiad o ddarpariaeth addysg gynradd yn ardal Rhuthun gyfan yn mynd gerbron y Pwyllgor yn ei gyfarfod ym mis Hydref 2019. Bydd yr adroddiad yn cynnwys asesiad o unrhyw effaith ar gyrhaeddiad disgyblion.
- cadarnhad bod y Pennaeth Dros dro wedi mynd yn ôl i swydd yn ei hysgol flaenorol, roedd rhai staff wedi cymryd pecynnau diswyddo ac eraill wedi dod o hyd i waith arall. Cytunodd y Prif Reolwr, Moderneiddio Addysg y byddai'n dosbarthu gwybodaeth fanylach am hyn ac ar y gwaith sy'n cael ei wneud gan Wasanaethau Ieuenctid y Cyngor, a
- rhoddodd sicrwydd i'r Pwyllgor fod y Rhewl yn bentref â chysylltiadau cymunedol cryf gyda nifer o weithgareddau cymunedol sefydledig yn cael eu cynnal yno'n rheolaidd.

Ar ddiwedd y drafodaeth

Penderfynwyd: - Yn amodol ar y sylwadau uchod, cydnabod yr adborth a gafwyd a'r gwersi a ddysgwyd a bod y Gwasanaeth Addysg yn eu defnyddio wrth gynllunio ar gyfer y dyfodol.

Ar y pwynt hwn (11.45 am) cafwyd egwyl o 10 munud.

Ailddechreuodd y cyfarfod am 11.55 a.m.

7 CREDYD CYNHWYSOL

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol Cyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol adroddiad y Rheolwr Prosiect Contractau a Pherfformiad - Cyllid (a ddosbarthwyd eisoes) yn crynhoi effaith hyd yma symud drosodd i Gredyd Cynhwysol (CC) ar drigolion y Sir ac effeithiolrwydd mesurau lliniaru, gan amlinellu'r cynlluniau a sefydlwyd i liniaru'r effeithiau ar wasanaethau a thrigolion wrth i'r rhai sy'n derbyn budd-dal gal eu symud drosodd i CC. Croesawyd Prif Weithredwr Cyngor ar Bopeth Sir Ddinbych i'r cyfarfod fel un o bartneriaid allweddol y Cyngor ar gyfer rhoi cefnogaeth gyda Chredyd Cynhwysol. Eglurodd fod yr adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor ar gais yr aelodau ar ôl ystyried adroddiad y llynedd am y paratodau yr oedd y Cyngor a'i bartneriaid yn eu gwneud yn barod ar gyfer lledaeniad cychwynol CC i'r rhan fwyaf o'r sir.

Yn ystod ei gyflwyniad dywedodd yr Aelod Arweiniol bod y wybodaeth ddiweddaraf gan yr Adran Gwaith a Phensiynau yn nodi y dylai 'ymfudo rheoledig' pobl sydd eisoes yn derbyn budd-daliadau drosodd i Gredyd Cynhwysol ddechrau yn Sir Dinbych ddiwedd 2020. Nododd aelodaeth y Bwrdd Credyd Cynhwysol amlasiantaeth yr oedd y Cyngor wedi'i sefydlu mewn ymgais i liniaru'r risgiau i'r Cyngor a phreswylwyr wrth gyflwyno CC. Mae ymdriniaeth Sir Ddinbych o ran sefydlu tîm amlasiantaeth sy'n cynnwys cynrychiolwyr o'r Adran Gwaith a Phensiynau a Chyngor ar Bopeth Sir Ddinbych yn wahanol i ymdriniaeth awdurdodau lleol eraill, sydd mae'n debyg wedi sefydlu Byrddau Cyllid neu Fyrddau Refeniw a Budd-Dal. Ers i Gredyd Cynhwysol ddod i rym yn Sir Ddinbych mae deddfwriaeth newydd wedi'i chyflwyno sy'n berthnasol i fudd-dal tai a phrydau ysgol am ddim ayyb. Mae hyn wedi creu gwaith ychwanegol ar gyfer staff sy'n delio â'r meysydd hynny a gyda hawliadau CC. Roedd penderfyniad y Cyngor a'i bartneriaid i gydleoli staff yng Nghanolfan Waith y Rhyl wedi profi'n ddefnyddiol dros ben wrth fynd i'r afael â'r newidiadau, tynnu sylw hawlwy'r budd-dal at hawliau eraill posibl a darparu gwasanaethau ymyrraeth mewn modd amserol er mwyn rhwystro sefyllfaoedd o argyfwng. Roedd Atodiad 2 i'r adroddiad yn rhoi manylion camau penodol a gymerwyd gan wasanaethau unigol a'r canlyniadau a gafwyd ac roedd Atodiad 3 yn nodi astudiaethau achos dienw er mwyn dangos effeithiolrwydd ymdriniaeth y Cyngor a'i bartneriaid.

Mewn ymateb i gwestiynau'r aelodau dywedodd yr Aelod Arweiniol Cyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol, Prif Weithredol CAB Sir Ddinbych, y Rheolwr Contractau a Pherfformiad – Cyllid a'r Rheolwr Prosiect Contractau a Pherfformiad - Cyllid:

- hyd at 31 Mawrth 2019 bod CC wedi bod yn 'fudd-dal pasbort' ar gyfer Prydau Ysgol am Ddim. O 1 Ebrill 2019 mae terfyn incwm o £7,400 wedi'i gyflwyno ar gyfer PYDd. Fodd bynnag roedd unrhyw un oedd â hawl i PYDd ar 31 Mawrth 2019 wedi eu symud drosodd i PYDd o dan y Cynllun newydd. I hwyluso'r gwaith hwn mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu cwmni o'r enw Atkins i gefnogi Awdurdodau Lleol yng Nghymru.
- cytuno bod digartrefedd ymysg pobl o dan 35 oed yn bryder cynyddol. Nid yw digartrefedd yn digwydd o ganlyniad i CC yn unig, yn aml iawn mae llawer o ffactorau'n cyfrannu ato.
- er bod gwahanol fudd-daliadau a chredydau treth wedi'u cyfuno o dan ymbarél CC, nid oedd hynny'n golygu bod hawlwy'r wedi colli unrhyw fudd-daliadau. Byddai budd-daliadau blaenorol yn awr yn gydrannau o'r budd-dal CC newydd. Roedd rhai premïymau wedi'u stopio ond eraill wedi'u cyflwyno. Nod y CC newydd yw cefnogi'r rhai sy'n gallu gweithio i fynd yn ôl i'r gwaith gan sicrhau hefyd y cefnogir y diamddiffyn a'r rhai nad ydynt yn gallu gweithio. Mae'n bosib yn awr i rai unigolion weithio a derbyn elfen o CC. Caiff CC ei gyfrifo yn seiliedig ar amgylchiadau unigol;
- bod CAB Sir Ddinbych yn awr wedi sefydlu adnodd yng Nghanolfan Waith y Rhyl i helpu gydag ymholiadau am ddigartrefedd. Mae'r swydd hon wedi'i noddi gan gynllun yr UE tan Ebrill 2020 ac mae'n rhoi profiad gwerthfawr i'r di-waith ar gyfleoedd cyflogaeth yn y dyfodol.
- bod Civica wedi cadarnhau na fu cynnydd dramatig mewn ôl ddyledion Treth y Cyngor o ganlyniad i gyflwyniad CC. Fodd bynnag mae Gwasanaeth Refeniw a Budd-dal Civica wedi cofnodi cynnydd o 33% yn ei lwyth gwaith

ers cyflwyniad CC. Credir mai'r rheswm am hyn yw'r prosesau mwy cymhleth cysylltiedig a CC a mwy o ymgysylltiad â chwsmeriaid. Roedd Civica yn llwyr ymgysylltiedig â CC a gwaith y Bwrdd. Roedd CAB Sir Ddinbych, drwy Canolfan Byd Gwaith a Mwy yn hyrwyddo argaeledd Budd-dal Tai, Gostyngiad Treth y Cyngor a PYDd.

- bod trigolion ardal Dyffryn Dyfrdwy sy'n hawlio'u budd-dal CC drwy Ganolfan Waith Wrecsam wedi cael eu cefnogi, felly hefyd y rhai a oedd yn hawlio drwy Ganolfan Waith y Rhyl. Roedd saith pentref gwledig yn ne Sir Ddinbych a thrigolion ardal Dyffryn Dyfrdwy wedi cael cefnogaeth i dderbyn gwasanaethau, cyngor a gwybodaeth gan CAB Sir y Fflint drwy Bartneriaeth Cymunedol De Sir Ddinbych. Yn ychwanegol at bresenoldeb CAB yn Llyfrgell Llangollen un diwrnod yr wythnos, mae cyfleusterau Skype hefyd ar gael yn y Llyfrgell ar y dyddiau eraill er mwyn i bobl allu siarad â staff yn swyddfa CAB Rhuthun. Roedd perthnasoedd gwaith effeithiol yn bodoli rhwng staff llyfrgelloedd y Cyngor, CAB a staff Canolfannau Byd Gwaith ar draws y sir.
- bod yr Adran Gwaith a Phensiynau wedi cyhoeddi na fydd o Ebrill 2020 yn talu'r arian y mae'n ei roi i Awdurdodau Lleol i gefnogi hawlwyrr CC ar draws y DU ac y bydd yr arian yn cael ei drosglwyddo'n uniongyrchol i CAB. Fodd bynnag oherwydd perthynas agos a chryf Sir Ddinbych gyda CAB sir Ddinbych, sydd eisoes yn darparu'r rhan fwyaf o wasanaethau cefnogi CC ar ran y Cyngor, ni ddylai'r newid hwn gael effaith andwyol ar y Cyngor na'i drigolion. Byddai hyn yn cyfateb i golled £15k o incwm i'r Gwasanaeth Llyfrgelloedd, fodd bynnag nid oedd y Gwasanaeth yn rhagweld pwysau ychwanegol gormodol o ganlyniad i golled incwm.
- atgoffwyd aelodau bod Cyngor ar Bopeth, yn cynnwys CAB Sir Ddinbych, yn sefydliad ymchwilio ac ymgyrchu yn ogystal ag yn sefydliad sy'n cefnogi unigolion. Mae'r sefydliad wedi bod yn llwyddiannus yn genedlaethol mewn sicrhau bod budd-dal yn cael ei ôl ddyddio o dan yr ymgyrch 'Treat as Made'. Yn Sir Ddinbych, yn ogystal â darparu gwasanaethau o'i swyddfeydd, mae gan CAB wasanaethau allgymorth er mwyn cyfarfod pobl yn y gymuned neu yn eu cartrefi eu hunain. Roeddent yn ddiweddar hefyd wedi dechrau darparu gwasanaethau ym Modelwyddan drwy'r gwasanaeth allgymorth.
- Mae gan CAB Sir Ddinbych ganolfan ddigidol yn ei swyddfeydd yn y Rhyl a ddefnyddir ymysg pethau eraill i wella sgiliau digidol derbynnyddion budd-dal. Mae CAB hefyd yn trafod gyda'r Adran Gwaith a Phensiynau y posibilrwydd bod y AGP yn cydleoli aelod o'u staff o dro i dro yn swyddfeydd CAB yn Ninbych, Rhuthun, Corwen a Llangollen.
- bod y graff yn Atodiad 1 yr adroddiad sy'n dangos bod nifer cynyddol o breswylwyr yn derbyn CC yn gadarnhaol gan ei fod yn dangos bod ymdriniaeth yr AGP, CAB a'r Cyngor yn effeithiol ac yn golygu bod preswylwyr yn ymgysylltu ar gam cynnar ac o bosibl yn llwyddo i osgoi cyrraedd pwynt o argyfwng.
- nad oes data ar gael sy'n awgrymu bod landlordiaid preifat yn dewis peidio gosod eiddo i bobl sy'n derbyn credyd cynhwysol oherwydd y ddyletswydd fydd ar y tenant i dalu eu rhent yn uniongyrchol i'r landlord. Roedd Gwasanaeth Cynllunio a Diogelu'r Cyhoedd y Cyngor wrthi'n trefnu digwyddiad fforwm Landlordiaid Preifat ar gyfer mis Mehefin. Mae CAD, Civica, adrannau'r Cyngor Sir, Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig (RSL)

yn cymryd rhan yn y digwyddiad hwn a bydd gwahoddiad yn cael ei anfon at Gynghorwyr Sir. Er bod disgwyliad y bydd y rhai sy'n derbyn budd-dal yn gyfrifol am dalu eu rhent yn syth i'w landlord, mae cyfle hefyd i denantiaid ddewis bod eu rhent yn cael ei dalu'n uniongyrchol i'r landlord. Fodd bynnag nid yw'r opsiwn hwn yn cael ei hyrwyddo'n effeithiol ar hyn o bryd.

- bod CAB Sir Ddinbych wedi gwella ei brosesau er mwyn helpu hawlwr i sefydlu cyfleusterau bancio er mwyn derbyn taliadau budd-dal.
- y bydd yr AGP yn gwrando ar CAB pe bai ganddynt bryderon difrifol ynghylch hawliad neu amgylchiadau hawlwr pa un a ydynt yn gwpl, yn uned deuluol neu'n berson sengl.
- bod peth gwaith wedi'i wneud gyda'r Tîm Atal Digartrefedd i weld a oes unrhyw gysylltiad rhwng cyflwyniad CC a nifer y bobl sy'n mynd yn ddigartref.
- ar hyn o bryd dim ond hawlwr newydd a'r rhai hynny sydd wedi profi newid mewn amgylchiadau sydd â hawl i hawlio CC. Mae hawlwr budd-dal 'etifeddiaeth' yn debygol o ddechrau symud drosodd o ddiwedd 2020 ymlaen yn Sir Ddinbych, er nad yw'r AGP wedi cadarnhau'r union ddyddiad eto.
- bod talu CC yn broses pum wythnos. Fodd bynnag, yn ystod yr amser hwnnw gallai'r hawlydd wneud cais am daliad ymlaen llaw o hyd at 100% o'r swm y mae ganddynt hawl iddo. Roedd Cyngor ar Bopeth yn genedlaethol yn ymgyrchu i gwtogi'r broses i fod yn un pedair wythnos er mwyn adlewyrchu'r broses ar gyfer gweithwyr. Bydd Budd-dal Tai hefyd yn dal i gael ei dalu er mwyn cefnogi hawlwr.
- mae CAB Sir Ddinbych eisoes yn gweithio'n agos â banciau bwyd lleol. Ateb dros dro yn unig yw banciau bwyd. Byddai CAB Sir Ddinbych yn gweithio gyda theuluoedd ac unigolion mewn argyfwng er mwyn mynd i wraidd y broblem a'i dileu ar gyfer y dyfodol.
- mae'r AGP yn lleol yn hynod hyblyg ac yn barod i weithio'n agos gyda CAB a'r Cyngor er mwyn datrys problemau unigol, ac
- ar hyn o bryd nid oes unrhyw un o'r partneriaid yn rhagweld y bydd unrhyw broblemau mawr yn digwydd yn ystod y broses o drosglwyddo'r rhai sydd eisoes yn hawlio budd-dal drosodd i CC. Tra byddai rhai o dderbynyddion yr hen fudd-dal o bosibl wedi bod yn economaidd anweithgar ers cryn amser ac o bosibl ddim yn dda iawn gyda TG nac wedi arfer rheoli arian mewn ffordd wahanol, bydd y rhan fwyaf ohonynt yn byw bywyd mwy sefydlog h.y. bydd pobl sy'n dechrau derbyn CC ar hyn o bryd yn gwneud hynny oherwydd digwyddiad arwyddocaol yn eu bywydau (e.e. statws perthynas yn newid neu ddiswyddiad) ac ni fydd y rhai hynny sy'n symud drosodd dan reolaeth yn gorfod ymdopi gyda'r fath ddigwyddiad ar yr un pryd a newid drosodd i CC. Er mwyn paratoi ar gyfer y brif broses fudo bydd yr AGP yn cynnal peilot yn ardal Harrogate o dan yr ymdriniaeth 'Who Knows Me' er mwyn asesu effeithiolrwydd dulliau mudo, cyn eu rhoi ar waith yn genedlaethol.

Mewn perthynas â'r mater o ddigartrefedd yn Sir Ddinbych dywedodd y Cadeirydd y byddai'r Pwyllgor Craffu Partneriaethau'n ystyried y mater yn ei gyfarfod ar 11 Gorffennaf 2019. Dywedodd yr Aelod Arweiniol Lles ac Annibyniaeth ei bod o'r farn bod Sir Ddinbych, fel Awdurdod Lleol, ochr yn ochr â'i bartneriaid, wedi gwneud gwaith rhagorol wrth baratoi ar gyfer cyflwyniad CC a'i bod yn edrych ymlaen at dderbyn casgliadau'r astudiaeth ar CC a digartrefedd yn Sir Ddinbych.

Ar ddiwedd y drafodaeth

Penderfynwyd: - yn amodol ar y sylwadau uchod

- (i) llongyfarch y Cyngor ar ei ymdriniaeth a'i reolaeth o gefnogaeth ar gyfer preswylwyr mewn perthynas â Chredyd Cynhwysol yn Sir Ddinbych;
- (ii) parhau i gefnogi a chymeradwyo'r dull cyflawni prosiect y mae'r swyddogion yn ei ddefnyddio, sef y Bwrdd Credyd Cynhwysol; a
- (iii) gofyn bod adroddiad arall yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor ddiwedd 2020/dechrau 2021 i asesu effaith symud derbynyddion budd-dal etifeddiaeth drosodd i Gredyd Cynhwysol ar Wasanaethau'r Cyngor, ac effeithiolrwydd camau a gymerwyd gan y Cyngor a'i bartneriaid i liniaru effeithiau trosglwyddo i CC ar breswylwyr a gwasanaethau'r Cyngor.

8 RHAGLEN WAITH CRAFFU

Cyflwynodd y Cydlynnydd Craffu'r adroddiad (wedi'i ddsbarthu eisoes) yn gofyn barn yr aelodau ar y rhaglen waith gan roi diweddariad ar faterion perthnasol.

Dywedwyd wrth yr aelodau y bydd 5 mater arwyddocaol dan sylw yn y cyfarfod ar 4 Gorffennaf. Cytunwyd y dylid trafod yr adroddiad drafft ar dân mynydd Llandysilio mewn cyfarfod preifat arbennig o'r Pwyllgor cyn 4 Gorffennaf a chyn ei anfon at sefydliadau partner er ymgynghoriad yn barod ar gyfer ei gyhoeddi yng nghyfarfod mis Medi.

Atgoffwyd yr aelodau mai'r cyfarfod nesaf fyddai cyfarfod cyntaf yn y flwyddyn fwrdeistrefol newydd, felly bydd gofyn i'r Pwyllgor ethol ei Is-Gadeirydd ar gyfer 2019/20. Gofynnir i aelodau sydd â diddordeb yn y swydd hon anfon eu CV at y Cydlynnydd Craffu erbyn 30 Mehefin.

PENDERFYNWYD yn amodol ar yr uchod, cymeradwyo'r rhaglen gwaith i'r dyfodol - gweler Atodiad 1 i'r adroddiad.

9 ADBORTH GAN GYNRYCHIOLWYR Y PWYLLGOR

Dim.

Daeth y cyfarfod i ben am 1.06 a.m.

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	4 Gorffennaf 2019
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Aelod Cabinet Arweiniol Cynllunio, Gwarchod Y Cyhoedd a Chymunedau Mwy Diogel
Awdur yr Adroddiad:	Rheolwr Datblygu (Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd):
Teitl:	Mabwysiadu Siarter Cydymffurfio Cynllunio

---

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Mae'r adroddiad hwn yn sôn am fabwysiadu siarter cydymffurfio cynllunio, a'i bwrpas yw i nodi sut mae adroddiadau o achosion honedig o dor-rheolau rheolaeth gynllunio yn cael eu delio a'u datrys gan y Cyngor, a sut y gall achwynwyr a sefydliadau lleol megis Cyngorau Dinas, Tref a Chymuned ein cynorthwyo i sicrhau cydymffurfiaeth cynllunio.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Mae'r adroddiad yn ceisio ymlid y cynnig, a wnaethpwyd yng nghyfarfod o'r Pwyllgor Craffu ym mis Rhagfyr 2018, i gyflwyno siarter cydymffurfio cynllunio. Bydd yr adroddiad yn disgrifio manteision mabwysiadu siarter o'r fath.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Bod yr Aelodau yn:
- 3.1.1 Penderfynu i ardystio'r siarter sydd wedi'i ddraftio ar hyn o bryd neu i wneud awgrymiadau am newidiadau pellach;
  - 3.1.2 Cytuno ar ddull addas o ddsbarthu (fersiwn gyfredol neu fersiwn diwygiedig) o'r siarter ymysg Cyngorau Dinas, Tref a Chymuned i gael eu sylwadau; a
  - 3.1.3 Penderfynu ystyried unrhyw ddiwygiadau a all godi o'r ymgynghoriad gyda Chynghorau Dinas, Tref a Chymuned ac os yw'n bodloni, i argymhell bod y siarter yn cael ei fabwysiadu yng nghyfarfod mis Hydref 2019 o'r Pwyllgor Craffu.

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1 Mae'n bwysig bod awdurdodau cynllunio lleol gyda swyddogaeth cydymffurfio effeithiol fel gall uniondeb y gyfundrefn cynllunio ei ddiogelu rhag datblygiad a allai ei danseilio. Cyflawnir hyn drwy sicrhau bod y swyddogaeth cydymffurfio yn gallu: a) ymchwilio i achosion honedig o dor-rheolau mewn modd amserol; ac yna b) fel bo'n

briodol, defnyddio polisiâu cynllunio cenedlaethol a lleol i ddatrys effeithiau niweidiol o ddatblygiadau sydd heb eu hawdurdodi.

- 4.2 Gall weithredu pwerau cydymffurfio cynllunio fod yn broses dwys ar amser ac adnoddau sydd wedi cyfyngu ar y posibilrwydd i gynhyrchu incwm i'r Gwasanaeth. Oherwydd yr angen i gyfrannu at dargedau arbedion ariannol y Cyngor dros y blynyddoedd diwethaf, mae un swyddog cydymffurfiaeth sydd yn cyflenwi'r sir i gyd, gan ddelio ag oddeutu 240 o adroddiadau o achosion honedig o dor-rheolau cynllunio (a gyfeirir atynt fel 'cwynion' hefyd) bob blwyddyn.
- 4.3 Rhoddodd y Gwasanaeth drosolwg o berfformiad y swyddogaeth cydymffurfio cynllunio i'r Pwyllgor Craffu ym mis Rhagfyr 2018. Bu i'r adroddiad nodi bod un o'r newidyn sydd yn effeithio ar berfformiad yw cymhlethdod yn yr achosion a ddelir â hwy. Nododd yr adroddiad y gall cymhlethdod mewn achos ei waethygu gan rhanddeiliaid sydd yn rhan ohono: achwynwyr sydd yn mynnu dro ar ôl tro ac yn barhaus ar weithredu, a rhai sy'n torri'r gyfraith sydd yn methu â pharchu cyfarwyddiadau'r Cyngor.
- 4.4 Er mwyn rheoli disgwyliadau'r achwynwyr ac atgyfnerthu goblygiadau ar y rhai sy'n torri'r gyfraith yn honedig, cynigiwyd bod y Cyngor yn mabwysiadu siarter cydymffurfio cynllunio sydd yn nodi'r prosesau ac amserlenni sydd yn rhan o'r ymchwiliad, a gorfodi yn erbyn unrhyw achosion honedig o dor-rheol cynllunio. Hefyd cynigiwyd y byddai defnyddio'r siarter i hyrwyddo cyfranogiad yr achwynwyr a'r sefydliadau lleol yn y broses ymchwilio – dull "helpu ni i'ch helpu chi" – yn lleihau'r pwysau ar adnoddau a darparu gwelliannau perfformiad pellach er lles pawb sydd ynghlwm. Gellir gweld y siarter arfaethedig yn Atodiad 1.
- 4.5 Yn benodol, cynigiwyd y gellir defnyddio'r siarter i ddod â pherthynas waith agosach rhwng y Cyngor a Chynghorau Dinas, Tref a Chymuned. Mae'r siarter yn nodi sut y gall Cynghorau Dinas, Tref a Chymunedau a) adrodd ar dor-rheolau cynllunio posibl, b) cynorthwyo'r rhan ymchwil o'r broses cydymffurfio a c) bod yn rhan o'r broses o gyflwyno canllawiau cynllunio a rheolaethau lleol a allai hwyluso cydymffurfiaeth cynllunio yn fwy effeithiol. Gobeithir y bydd y siarter yn symbylu Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned i fod yn rhan o gynllunio manau a defnyddio eu cyllid i weithio mewn partneriaeth gyda'r Cyngor i dargedu materion cynllunio penodol yn eu hardal. Nid yw hwn yn fater cydymffurfio cynllunio yn unig, ond mae'n cyfrannu at gyflawni'r flaenoriaeth gorfforaethol o greu cymunedau cryf drwy annog adfywio ac ymgysylltu â'r gymuned.
- 4.6 Mae'r siarter wedi'i rannu i adrannau i gynnwys y ddwy brif gynulleidfa y mae wedi anelu atynt; achwynwyr (gan gynnwys Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned) a'r rhai sy'n torri'r gyfraith. Mae'r adran gyntaf o'r siarter yn darparu gwybodaeth gyffredinol ynghylch beth sy'n cael ei gyfrif fel torri rheolaeth gynllunio, ac yn rhoi cyngor i ddatblygwyr ynghylch sut i osgoi cyfranogiad cydymffurfio cynllunio. Mae'r ail a'r drydedd adran wedi anelu'n benodol at achwynwyr a rhai sydd wedi torri'r gyfraith yn honedig yn eu tro.
- 4.7 Mae Adran 2 y siarter yn canolbwyntio'n bennaf ar egluro'r canlynol:
- Beth mae'r Gwasanaeth eisïau a ddim eisïau ymchwilio iddo;
  - Rôl preswylwyr a sefydliadau lleol;
  - Y broses ymchwilio - er enghraifft, dull y Gwasanaeth i ymchwilio safleoedd; a

- Beth sy'n digwydd unwaith y mae achos o dor-rheol yn cael ei ymchwilio
- 4.8 Mae Adran 3 y siarter yn canolbwyntio ar rhai sydd wedi torri'r gyfraith yn honedig ac yn canolbwyntio'n bennaf ar egluro'r canlynol:
- Sut i ymateb i honiad gan y Cyngor;
  - Swyddogaethau hysbysiadau gorfodi gwahanol a chosbau am beidio â chydymffurfio;
  - Proses o wneud cais am ganiatâd cynllunio ôl-weithredol; a
  - Pa bwerau sydd gan swyddogion i fynd ar dir.
- 4.9 Mae'r Gwasanaeth yn ystyried y bydd y siarter yn darparu canllaw sydd ei angen i rhanddeiliaid yn y system cydymffurfio cynllunio, a bydd ei fabwysiadu yn lleihau'r galw ar swyddogion, ac yn arwain at welliannau ym mherfformiad swyddogaeth cydymffurfio cynllunio.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1 Bydd mabwysiadu'r siarter cydymffurfio cynllunio yn cynyddu effeithlonrwydd y swyddogaeth cydymffurfio cynllunio, a'i bwrpas yw cefnogi darpariaeth pob Blaenoriaethau Corfforaethol, drwy reolaeth datblygu a arweinir gan bolisi.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Ni fydd mabwysiadu'r siarter cydymffurfio cynllunio yn cael goblygiadau ariannol uniongyrchol, a ni rhagwelir y bydd unrhyw oblygiadau sylweddol ar wasanaethau eraill.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

- 7.1 Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gosod dyletswydd ar y Cyngor i gynnal datblygiadau cynaliadwy a hefyd i gymryd camau rhesymol wrth gyflawni ei swyddogaethau i fodloni ei amcanion datblygu cynaliadwy (neu les). Mae'r adroddiad hwn ar y siarter cydymffurfio cynllunio wedi ystyried y gofynion Adran 3 'Dyletswyddau Lles ar Gyrrff Cyhoeddus' Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, ac mae asesiad o effaith ar les wedi'i atodi i Atodiad 2 yn unol â hynny.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

- 8.1 Mae creu'r siarter cydymffurfio cynllunio wedi'i lunio o ganlyniad i ymgynghoriad ymlaen llaw gyda'r Pwyllgor Craffu, fel yr amlinellwyd yn adrannau 2 a 4 o'r adroddiad hwn. Mae'r siarter bob amser wedi bod yn amodol i ymgynghoriad o fewn y timau cefnogi a rheoli datblygiad cynllunio.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Amherthnasol

10. Pa risgiau sydd ac oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Nid oes risgiau a adnabuwyd i fabwysiadu'r siarter cydymffurfio cynllunio.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1 Mae adran 7.4.1 o Gyfansoddiad y Cyngor yn nodi grymoedd Craffu o ran datblygu ac adolygu polisi.

12. Swyddog Cyswllt:

Rheolwr Datblygu (Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd):

Ffôn: 01824 706727

Report to Communities Scrutiny Committee

Adoption of a Planning Compliance Charter

Appendix 1: The draft planning compliance charter

A1.1 The draft planning compliance charter is attached.

Planning compliance in Denbighshire

Planning compliance charter

Adopted [month] 2019

Planning compliance in Denbighshire

Planning compliance charter

Adopted [month] 2019

Contents

1. Introduction	5
1.1 The purpose of the compliance charter	5
1.2 What is a breach of planning control?	5
1.3 Development which does not need planning permission	6
1.4 Avoiding planning compliance involvement	6
1.4.1 Lawful development certificates	6
1.4.2 Pre-application advice service	7
2. Advice for complainants	8
2.1 What we do and don't investigate	8
2.1.1 Development which is immune from enforcement action	9
2.1.2 Speculative reports	9
2.1.3 Anonymous reports	9
2.2 The role of complainants	10
2.2.1 The role of city, town and community councils	10
2.3 How to report an alleged breach of planning control	11
2.4 The investigation phase	12
2.4.1 Site visits	14
2.5 What happens once a breach has been investigated?	14
2.5.1 Expediency	14
2.5.2 Remedial action	15
2.5.3 Formal enforcement action	15
3. Advice for alleged contraveners	17
3.1 How to respond to an allegation by the Council	17
3.2 Formal notices	17
3.2.1 Enforcement Notices	18
3.2.2 Listed Building Enforcement Notices	18
3.2.3 Breach of Condition Notices	19

- 3.2.4 Stop Notices and Temporary Stop Notices 19
- 3.2.5 Enforcement Warning Notices..... 19
- 3.2.6 Other notices 20
- 3.3 Injunctions 20
- 3.4 Submitting a planning application 20
  - 3.4.1 Non-determination of retrospective planning applications 20
- 3.5 Officers’ right of entry onto land 20

DRAFT

1. Introduction

1.1 The purpose of the compliance charter

The planning regime exists to regulate the development and use of land in the public interest. Planning policies are adopted both nationally and locally to make sure that land is used and developed in an appropriate and responsible way. Applications for planning consent are submitted to Denbighshire County Council and judged against these adopted policies.

Not everyone applies for planning consent when they should. This is where the planning compliance function comes in. This charter sets out how the Council seeks to deal with the harmful effects of unauthorised works by ensuring that planning policies are applied proportionately but robustly.

The charter's primary purpose is to help complainants, alleged contraveners and other interested parties understand how the planning compliance function operates. The Council wishes to work alongside local stakeholders to remedy unauthorised works, in the knowledge that working together is the most effective approach to dealing with breaches of planning control. Advice for complainants is provided in section 2, and advice for alleged contraveners is provided in section 3.

1.2 What is a breach of planning control?

A breach of planning control is defined in the Town and Country Planning Act 1990 as:

"the carrying out of a development without the required planning permission, or failing to comply with any condition or limitation subject to which planning permission has been granted".

The term 'development' is also defined in the Act, as follows:

"the carrying out of building, engineering, mining or other operations in, on, over or under land, or the making of any material change in the use of any buildings or other land".

In other words, a breach of planning control is a 'development' which has occurred but which a) does not have planning permission, or b) is contrary to conditions imposed on a planning permission. These are the types of breach which the planning compliance function primarily deals with (see section 2.1 for more information).

It is not necessarily against the law to carry out a development without planning permission. In most cases, there is no legal obligation on developers to apply for planning consent prior to undertaking works—though it is usually simpler for all involved if they do. If they don't, they run the risk of the Council pursuing enforcement action in order to remedy the breach. An offence may then be committed if a developer, upon receipt of an enforcement notice, fails to comply with it.

1.3 Development which does not need planning permission

It is quite often the case that building works or changes of use do not need the Council's consent in the first place. Some development, typically small in scale, is classed as 'permitted development', meaning that it is exempt from the requirement for planning permission. Many extensions to houses, for example, do not need planning permission. Permitted development rights can also apply to changes of use, both temporary and permanent.

Further information about permitted development rights, and whether a development requires planning permission, can be found on the Welsh Government's website—visit www.gov.wales/planning-permission.

1.4 Avoiding planning compliance involvement

It is the responsibility of the property owner (or, in limited cases, the person carrying out works) to comply with planning regulations. To avoid the potential involvement of the planning compliance officer, prospective developers should ensure that all of the appropriate consents are in place prior to commencing works. Developers are also advised to inform neighbours about their plans from the outset.

The Welsh Government's website provides extensive guidance in relation to common projects which may need planning consent—see www.gov.wales/planning-permission. The Council has also published relevant advice, available via www.denbighshire.gov.uk/planning. Of this guidance, the Council's supplementary planning guidance ("SPG") documents, available via the link, are especially useful; covering a wide range of topics, they are tailored to different types of scheme. For example, business owners may find the SPG documents on advertising and shop fronts particularly useful. The documents on Listed Buildings and Conservation Areas may be of use to developers who are carrying out works on a heritage asset. More detailed guidance can be obtained from a planning consultant; a list of agents who operate within Denbighshire is also available on the Council's website.

1.4.1 Lawful development certificates

The Council does not give informal advice on the need for planning permission. Developers who are unsure as to whether their project needs planning permission

are recommended instead to make an application for a lawful development certificate. This process is not the same as making an application for planning permission; it is a less onerous process which will provide formal confirmation of whether a specified use, operation or activity is lawful for planning purposes. Further information about how to apply for a lawful development certificate is available on the Council's website.

1.4.2 Pre-application advice service

The Council also offers a pre-application advice service which enables prospective developers to get an informal opinion on the acceptability of the proposed works. To arrange this service, applicants must complete a pre-application advice form which is available on the Council's website. So long as all the necessary information has been provided, we aim to provide a written response to pre-application enquiries within 21 days.

DRAFT

> 2. Advice for complainants

2.1 What we do and don't investigate

The Council's planning department investigates matters which the law gives us powers to adjudicate over—typically matters which require planning permission. We do not have control over—and do not therefore get involved in—civil matters such

as property disputes, property damage and trespass. Issues such as dangerous trees, blocked drains and inconsiderate parking are best resolved directly between the interested parties, as these are not matters which are overseen by the planning department.

> We cannot investigate:

- Property disputes
- Property damage
- Trespass
- Dangerous trees
- Inconsiderate

In some cases—normally those involving larger schemes—a condition attached to a planning permission may control certain aspects of a development's construction. For example, the

planning department may have control over operating hours and mitigation measures, though this is not usually the case for smaller schemes. Complaints relating to the construction phase of developments should in the first instance be referred to the site developer, who may be able to resolve the situation with immediate effect. If this approach is unsuccessful, complainants may wish to consider whether the activity they are concerned about should be reported to the planning department.

The full list of matters which the planning department can investigate is as follows:

- Development (i.e. building works or a change of use of land) which requires planning permission but has proceeded without it;
- Development which has proceeded contrary to plans approved by the Council as part of a planning permission;
- Development which has proceeded contrary to conditions imposed by the Council as part of a planning permission;
- Unconsented alterations to Listed Buildings;
- Unconsented demolition of structures in a Conservation Area;
- Wilful damage to protected trees, i.e. those which are subject to a Tree Preservation Order or located within a Conservation Area;

> If you are unsure about the status of a building or a parcel of land, you can find out by using our interactive map at <http://maps.denbighshire.gov.uk>.

- Uprooting of non-domestic hedgerows;
- Advertisements whose display requires consent but does not have it; and
- Untidy properties which are having a detrimental effect on the wider area.

If an issue is not listed above, it may be the case that it is one for another department of the Council to resolve. For example, dangerous buildings are a building control issue, while the highways department may be best placed to resolve parking issues. The environmental health team can deal with nuisances such as noise, vermin and odour. Alternatively, the issue may be best referred to another agency such as Natural Resources Wales, Welsh Water, the police or the fire and rescue service.

2.1.1 Development which is immune from enforcement action

If a breach of planning control has existed for some time, it may have acquired immunity from remedial action. Planning law prevents the Council taking enforcement action against unauthorised development which has existed for:

- Four years in cases of building/engineering/mining operations;
- Four years in cases consisting of the change of use of any building to use as a single dwellinghouse; or
- Ten years in all other cases.

Breaches of planning control which do not involve 'development' (see section 1.3), such as breaches of Listed Building legislation or instances of untidy property, do not accrue immunity from enforcement.

2.1.2 Speculative reports

The planning department does not investigate speculative reports of activities which have yet to occur. This is because the resources which are available to the planning compliance function are solely dedicated to investigating and resolving unauthorised works which are ongoing or have already taken place. It is also the case that the scale and nature of a breach needs to be understood before the best course of remedial action can be identified.

2.1.3 Anonymous reports

The planning department does not investigate anonymous reports or reports made using a false identity. This is because we may wish to correspond with complainants in order to gain a better understanding of the alleged breach or to discuss the progress of remedial action.

All personal details are confidential and will not be made public during the investigation phase. On rare occasions—those involving serious breaches which result in an appeal or a prosecution—we may be required to give details of the

complaint to the Planning Inspectorate or the Courts. These details may include the complainant's name and address, though we would only divulge these with the complainant's express consent. Similarly, we may need to liaise with external agencies such as Natural Resources Wales, the police and the fire and rescue service in order to investigate an alleged breach effectively.

2.2 The role of complainants

The planning compliance function is most successful when it works collaboratively with complainants. The planning department cannot proactively monitor every street and property in Denbighshire, and this is where members of the public come in. By providing local knowledge and 'eyes and ears' on the ground, local residents and organisations are a key component in the process of securing planning compliance.

As well as providing a monitoring presence, local residents and organisations are uniquely placed to remedy the harmful effects of breaches before they need to be escalated to the Council. It is a regrettable fact that the intervention of a planning compliance officer can sometimes be greeted with hostility by developers who are alleged to be carrying out unauthorised works. It is often the case that developers find it unnecessary and antagonistic for the Council to get involved; they will often ask why the aggrieved party couldn't have raised their concerns directly, in order to reach an amicable (and probably swifter) solution.

In order to maintain good community relations—as well as to ensure that our resources are directed at the most severe problems—the Council's involvement should be treated as a last resort. Before reporting an issue to the Council, complainants should consider whether a solution to the problem could be reached more amicably and without the use of limited Council resources.

> Help us to help you...

- Try to reach an amicable solution before reporting the matter to us
- If it's necessary to report the breach to us, use the designated form
- Provide evidence, if it's safe to do so
- Monitor the situation—be our 'eyes and ears'
- Wait for updates—'don't call us, we'll call you'.

2.2.1 The role of city, town and community councils

City, town and community councils have excellent links to the places they serve, and they can use their well-established connections to bring about quick and effective resolutions to local planning issues, to the benefit of all involved. It is also a priority of the Council to work with people and communities to build independence and resilience, involving local people and organisations in shaping

their communities and improving services—and we recognise the crucial role that city, town and community councils can play in delivering these objectives.

The planning compliance function provides a regulatory mechanism through which improvements can be made to Denbighshire’s communities. Shaping communities on a wider scale takes more than reactive regulation, though. City, town and community councils which have a generalised concern about their area’s built environment should therefore consider how they can of work in partnership with the Council to proactively enhance the public realm. For example, they may wish to consider the strategic benefits of commissioning appraisals which the Council could then use to introduce new planning guidance and/or place-specific controls. Localised controls such as Conservation Areas, Areas of Special Control of Advertisements and Article 4 Direction Areas can make a real difference to the public realm, but limits to resources mean that it is not always possible for the Council to implement them unaided. It is for this reason that it is now so important for partnership organisations such as city, town and community councils to work collaboratively with the Council to stimulate regeneration and enhance the built environment.

- > How city, town and community councils can help**
- Assist with finding an amicable solutions to a planning issue before reporting it to us
  - When reporting a breach, use the designated form
  - Provide evidence and local knowledge
  - Monitor the situation
  - Commission appraisals for new guidance and improved controls

2.3 How to report an alleged breach of planning control

If other methods of remedying an alleged breach prove to be unsuccessful, complainants may wish to report the matter to the Council. We only investigate reports of alleged planning breaches which are submitted to us on the dedicated form, which can be found online by visiting www.denbighshire.gov.uk/planning and then following the link to the enforcement section. Alternatively, a hard copy of the form can be sent out to prospective complainants by post.

> Reporting a planning breach using the correct form ensures that the matter will be dealt with as quickly, effectively and safely as possible.

By completing the form, complainants are ensuring that the planning department has all the information they need to carry out any investigation as quickly, effectively and safely as possible. Quite often, the local knowledge that complainants and local

organisations can provide on the form is what makes the difference between a successful and an unsuccessful investigation. For this reason, the planning

department may refuse to investigate an alleged breach until all of the necessary information has been provided.

Similarly, the success and speed of an investigation can hinge on the availability of corroborating evidence, so complainants are encouraged to submit photographs, sound recordings, videos and activity logs—so long as it is safe to gather this material. The planning department may require complainants to submit such evidence before investigating an alleged breach further. It is important for complainants to note that their reports may lead to a criminal investigation. Complainants must therefore ensure that the information and evidence they provide is accurate and a true representation of the facts.

The Council will endeavour to acknowledge reports of planning breaches within ten working days. Complainants should inform the Council if they do not receive an acknowledgement within this timeframe.

2.4 The investigation phase

The Council receives around 250 reports of alleged planning breaches each year. Investigations must therefore be prioritised according to the level of harm being caused. The highest priority is given to dealing with breaches which are imminently life-threatening or irrevocably harmful, especially if they are ongoing. Thereafter, priority is usually given to breaches affecting the places and artefacts which are recognised for their special qualities—Listed Buildings, Conservation Areas, the Area of Outstanding Natural Beauty (“AONB”) and protected trees. Similarly, breaches which conflict with the Council’s Corporate Plan will usually be given priority over other cases.

Regard must also be paid to when the breach first occurred. If an unauthorised development is, owing to the passage of time, approaching immunity from enforcement, the investigation into the matter may need to be prioritised accordingly.

The table below (continues overleaf) provides some examples of breaches which the Council typically encounters, and identifies where they would normally fall in the order of priority.

Priority	Type of breach
1 (Urgent)	Ongoing works to a Listed Building or a Scheduled Ancient Monument which are causing irrevocable and significant damage to its character

Priority	Type of breach
	• Ongoing works which are causing irrevocable and significant damage to a designated natural asset, e.g. a Site of Special Scientific Interest or a tree subject to a Tree Preservation Order • Works which are putting people in imminent danger of death Examples: the ongoing felling of a group of protected trees; the creation of a vehicular access onto a blind corner on a fast A-road.
2 (High)	• Works which have caused irrevocable and significant damage to a Listed Building or a Scheduled Ancient Monument, but are not ongoing • Works which have caused irrevocable and significant damage to a designated natural asset, but are not ongoing • Harmful development which, owing to the passage of time, is approaching immunity from enforcement • The uprooting of a non-domestic hedgerow Examples: the removal of the original windows from a Listed Building; a building which was erected 3 years and 11 months ago.
3 (Moderate)	• Works which have adversely affected the character of a designated heritage or natural asset • Unauthorised advertisements • Properties whose unkemptness is causing significant visual harm to the surrounding public realm • Breaches of planning conditions Examples: the demolition of a wall in a Conservation Area; quarrying within the AONB; an unauthorised shop sign.
4 (Low)	• Development which is not causing significant harm to public amenity, the environment or to the health, safety or wellbeing of the public • Works to non-Listed buildings outside of a Conservation Area and the AONB • Unauthorised ‘householder development’ (works within the garden areas of houses)

Priority	Type of breach
	• Overgrown front gardens. Examples: extensions to houses; overheight fences; a change of use of a house to a crèche.

While all reports of alleged planning breaches will be recorded, those that do not meet priority status will be investigated if and when workloads allow. The Council aims to investigate 50% of reports within 10 weeks, and 80% within 12 weeks. Cases which are complex, lacking in evidence or relatively low-priority may take more than 12 weeks to investigate.

2.4.1 Site visits

The Council does not carry out site visits in response to every complaint, but some cases will demand an on-site inspection. It is for the Council to decide whether a visit is needed as part of an investigation.

In order to make the most efficient use of resources, visits are carried out in geographical groupings. For this reason, it may be some weeks after a report has been received before a site visit is undertaken. In order to expedite matters, complainants may wish to provide evidence which would negate the need for a site visit.

2.5 What happens once a breach has been investigated?

Once an alleged breach has been investigated, the Council will then pursue remedial action or close the case down. Cases will be closed down at this stage if: a) we do not have sufficient evidence of a breach; or b) a breach has been identified, but is not so harmful that the Council would find it expedient to devote further resources to remedying the matter.

> The Council will not take action to regularise development for which permission has not been sought but which is otherwise acceptable.

2.5.1 Expediency

The planning compliance function is a discretionary service offered by the Council. As such, it is for the Council to decide whether to pursue remedial action in response to alleged breaches of planning control. The aim of the planning compliance function is to remedy the adverse effects of breaches, not to punish the people carrying them out.

The pivotal issue for the Council is whether the unauthorised development is unacceptably affecting public amenity. It is not an appropriate use of Council

resources to take action against a trivial or technical breach which causes negligible harm to public amenity.

2.5.2 Remedial action

Depending on the severity of the unauthorised development, any ensuing remedial action will in most cases take one of two forms. The Council may:

- 1) Pursue the cessation of the breach, through formal enforcement action if necessary. This option is appropriate when there is adequate evidence of a harmful breach which irreconcilably conflicts with planning policy; or
- 2) Request a planning application to be submitted in retrospect. This is an appropriate method of dealing with breaches which may be harmful, but whose harm could potentially be controlled by attaching a condition to a retrospective planning permission. For example, a planning condition may mitigate noise by requiring the installation of soundproofing. It is also appropriate to request an application if the nature of the breach is such that the submission of evidence and/or the input of specialist consultees is needed in order that an informed decision about a development's acceptability can be made.

In cases where a requested application turns out not to be successful—or not submitted at all—the Council may resort to pursuing the cessation of the breach, through formal enforcement action if appropriate.

2.5.3 Formal enforcement action

The Council has the power to serve enforcement notices which formally require recipients to undertake remedial action or otherwise face a penalty. There are different types of notice the Council can serve, depending on the nature of the breach. Certain notices may only come into effect 28 or more days after their date of issue, in order to allow the recipient the opportunity to appeal. Appeal proceedings are overseen by the Planning Inspectorate, who will either uphold, modify or quash the notice.

Notices must offer recipients a reasonable period within which to carry out the required remedial works. This period of compliance starts when the notice comes into effect or, in cases where appeal proceedings are brought, when the Planning Inspectorate issues their decision.

For relatively minor breaches, the service of the enforcement notice may be deemed sufficiently punitive in itself, given its effect on land valuation. In most cases, however, the response of the notice's recipient will be monitored once the period of compliance has elapsed. If the monitoring reveals that the recipient of a notice has failed to comply with its requirements, the Council may, if expedient, seek to secure further punitive action. Penalties for non-compliance vary depending on the type of

breach and the notice served (see section 3.2). Prosecution may be pursued if it is in the wider public interest to do so, and if legal advice suggests that there is a reasonable prospect of success.

The timescales needed for the complete resolution of cases can unfortunately be extensive, and often dependent on factors outside of the Council's control. The Council will nonetheless strive to resolve all priority cases in a timely manner, and, if expedient, will pursue all appropriate and reasonable avenues to do so.

DRAFT

3. Advice for alleged contraveners

3.1 How to respond to an allegation by the Council

Those who are alleged by the Council to have carried out unauthorised works should read the correspondence they have received thoroughly. Any such correspondence will carefully set out the Council's position and provide advice about what to do next. It will state what courses of remedial action are available and, if applicable, the penalties for non-compliance. Given the costs involved, the

Council may refuse to provide further advice beyond this, especially if a fee would ordinarily be levied for providing such advice to the public (as is the case with pre-application advice, for example).

 People who are alleged to have carried out a planning breach should seek the assistance of a planning consultant if they are in any doubt about their obligations.

In light of the above, alleged contraveners are advised to seek the assistance of a planning consultant if they are in any doubt about their obligations. A list of such agents who operate

in the locality is available at www.denbighshire.gov.uk/planning. Alternatively, Planning Aid Wales, which is a charitable organisation which helps eligible individuals to participate more effectively in the planning system, provides advisory services including a helpline. Further information about the charity can be found at www.planningaidwales.org.uk.

3.2 Formal notices

There are a number of formal notices which the Council has the power to issue in response to an alleged breach of planning control. There is no obligation on the Council to make informal attempts at resolving an alleged breach prior to issuing a formal notice.

Each type of notice has a different function. They also have different penalties for non-compliance. These vary depending on the notice served, and will be expressed on, or in an annex attached to, the notice. They most often take the form of one or more of the following:

- Prosecution, which can result in a fine;
- The Council carrying out the works required by the notice followed by action in the County Court to recover all incurred costs; and/or
- The Council carrying out the works and then registering a charge on the property with the Land Registry, recoverable should the property be sold.

Certain notices are appealable. If the recipient of a notice has this right of appeal, the details of how to exercise it will be given in an annex to the notice. Further details about the grounds under which an appeal can be raised will also be provided.

3.2.1 Enforcement Notices

Section 172 of the Town and Country Planning Act 1990 gives the Council the power to issue an Enforcement Notice to require an alleged breach of planning control as defined in the Act (see section 1.2 of this document) to be remedied. The required remedial action will be identified on the notice. Once served, there is a period of no fewer than 28 days before the notice comes into effect, to allow its recipient to raise an appeal. Once the notice comes into effect, there is a further period of time to allow for compliance. This period for compliance will vary depending on the nature of the alleged breach. Failure to comply with an enforcement notice within the required timeframe is a criminal offence and can lead to a substantial fine.

3.2.2 Listed Building Enforcement Notices

It is a criminal offence under Section 9 of the Planning (Listed Buildings and Conservation Areas) Act 1990 to alter, extend or demolish a structure subject to a Listing without Listed Building consent. A Listed Building Enforcement Notice ("LBEN") seeks to have unauthorised works remedied by:

- (a) Requiring the building to be brought back to its former state; or
- (b) If that is not reasonably practicable or desirable, requiring other works to alleviate the effects of the unauthorised works; or
- (c) Requiring the building to be brought into the state it would have been in if the terms of any Listed Building consent had been observed.

The Notice must specify a time period for securing compliance with its requirements. There is a right of appeal against a LBEN; the procedures are similar to those used for an appeal against an Enforcement Notice.

If works subject to a LBEN are later authorised by a retrospective application for Listed Building consent, the notice will cease to have any effect. The liability to prosecution for an offence committed before the date of any retrospective consent will remain, however. The penalty for offenders is a substantial fine, imprisonment, or both.

> It is a criminal offence to carry out unauthorised works to a Listed Building. The penalty for offenders is a substantial fine, imprisonment, or both.

3.2.3 Breach of Condition Notices

A Breach of Condition Notice (“BCN”) may be served when a condition attached to a planning permission has not been adhered to. Because the imposition of any given condition can be appealed at the time when the planning permission was granted, there is no right of appeal against a BCN. Failure to comply with a BCN can, upon prosecution, lead to a fine.

3.2.4 Stop Notices and Temporary Stop Notices

The Council may issue a Stop Notice or a Temporary Stop Notice in order to stop a particularly harmful activity with immediate effect. These notices are typically reserved to dealing with especially severe alleged breaches—‘Priority 1’ cases (see section 2.3) which are ongoing and whose harm is irrevocable.

A Temporary Stop Notice allows the Council to stop a harmful activity in order for us to investigate the matter further and, if appropriate, issue a formal notice to have the identified harm remedied. Stop Notices may only be issued at the same time as an Enforcement Notice or after an Enforcement Notice has been served, and thus are best used to ensure that a harmful activity does not continue during appeal proceedings. Failure to comply with a Stop Notice or a Temporary Stop Notice can lead to a substantial fine.

3.2.5 Enforcement Warning Notices

An Enforcement Warning Notice formally requires its recipient to seek to remedy an alleged breach by undertaking one of the following courses of action:

- Apply for planning permission for the unauthorised development in retrospect; or
- Cease the alleged breach.

Serving an EWN prevents an unauthorised development from potentially gaining immunity from further enforcement through the passage of time (see section 2.1.1).

The Council will often issue an EWN in relation to alleged breaches which, after an initial assessment, appear to accord with planning policy in principle. They are reserved for circumstances in which, subject to the imposition of conditions, there is a ‘reasonable prospect’ that retrospective planning permission would be granted if an application for such were to be made. They do not act as a guarantee that planning permission will be forthcoming. Failure to comply with an EWN may lead to further formal action, normally the service of a full Enforcement Notice.

3.2.6 Other notices

The Council has the power to issue further types of formal notice, such as those which deal with unconsented advertisements, untidy properties and unauthorised works within Conservation Areas. As is the case with the abovementioned notices, the penalties for non-compliance and the available options for raising an appeal will be expressed either on or in an annex to the notice issued.

3.3 Injunctions

If the Council considers a breach of planning control to be sufficiently serious, it may apply to the Courts for a restraint injunction. Those in breach of an injunction can be imprisoned.

3.4 Submitting a planning application

Alleged contraveners may be instructed to attempt to regularise unauthorised development by submitting a planning application. In order to ensure that the submitted application passes validation checks—that is, contains all the documentation we need in order to consult on and determine the application—applicants are advised to employ the services of a planning consultant. This can often save applicants time and money in the long run. A list of agents who operate within Denbighshire, as well as general advice on submitting planning applications, can be found at www.denbighshire.gov.uk/planning. Our support team can also provide limited assistance by email, at planning@denbighshire.gov.uk, or by phone on (01824) 706727.

3.4.1 Non-determination of retrospective planning applications

The Council has the power to decline to determine retrospective planning applications for development that is subject to an enforcement notice.

3.5 Officers' right of entry onto land

The planning compliance officer has a right of entry onto land to:

- Ascertain whether there has been a breach of planning control;
- Determine whether and how the Council's powers should be exercised; and
- Determine whether there has been compliance.

Any person who wilfully obstructs an authorised officer acting in the exercise of a right of entry shall be guilty of an offence and will be liable to prosecution.

> Contact us

Website: www.denbighshire.gov.uk/planning
Email: planning@denbighshire.gov.uk
Phone: (01824) 706727

Planning Compliance Charter

Well-being Impact Assessment Report

This report summarises the likely impact of the proposal on the social, economic, environmental and cultural well-being of Denbighshire, Wales and the world.

Assessment Number:	669
Brief description:	Creating an agreed procedure for the planning compliance processes.
Date Completed:	21/06/2019 09:39:48 Version: 1
Completed by:	Paul Mead
Responsible Service:	Planning & Public Protection
Localities affected by the proposal:	Whole County,
Who will be affected by the proposal?	Complainants, contravenors, CT&CC's
Was this impact assessment completed as a group?	No

IMPACT ASSESSMENT SUMMARY AND CONCLUSION

Before we look in detail at the contribution and impact of the proposal, it is important to consider how the proposal is applying the sustainable development principle. This means that we must act "in a manner which seeks to ensure that the needs of the present are met without compromising the ability of future generations to meet their own needs."

Score for the sustainability of the approach

 (3 out of 4 stars) Actual score : 22 / 30.

Implications of the score

This is the first draft of an evolving document which will be seeking to create greater partnership working within communities. This will involve the Council empowering CT&CC's along with other community groups to better shape and protect their built environment for the benefit of the local economy.

Summary of impact

Well-being Goals

A prosperous Denbighshire

A resilient Denbighshire

A healthier Denbighshire

A more equal Denbighshire

A Denbighshire of cohesive communities

A Denbighshire of vibrant culture and thriving Welsh language

A globally responsible Denbighshire

Positive

Positive

Neutral

Neutral

Positive

Neutral

Neutral

Main conclusions

The draft charter for planning compliance will evolve as CT&CC's and other groups become better prepared to take on more planning compliance work themselves. This in turn will create resilience in communities, help promote better economic conditions through improved environments , it will create cohesion within the communities by groups joining together for common goals and it will become a more sustainable approach to taking effective planning compliance action in the future.

Evidence to support the Well-being Impact Assessment

- We have consulted published research or guides that inform us about the likely impact of the proposal
- We have involved an expert / consulted a group who represent those who may affected by the proposal
- We have engaged with people who will be affected by the proposal

THE LIKELY IMPACT ON DENBIGHSHIRE, WALES AND THE WORLD

A prosperous Denbighshire

Overall Impact	Positive
Justification for impact	Better maintained communities will only benefit prosperity.
Further actions required	Not known

Positive impacts identified:

A low carbon society	Not known
Quality communications, infrastructure and transport	Will encourage greater localised preservation and enhancement of infrastructure.
Economic development	Will enable local communities to identify priorities for their towns in terms of planning compliance input. This will enhance economic outputs of town centres, for example.
Quality skills for the long term	Opportunities for CT&CC's to develop planning skills in the future.
Quality jobs for the long term	Not known
Childcare	Not known

Negative impacts identified:

A low carbon society	Not known
Quality communications, infrastructure and transport	
Economic development	
Quality skills for the long term	
Quality jobs for the long term	
Childcare	

A resilient Denbighshire

Overall Impact	Positive
Justification for impact	Empowering local communities to better police their areas through involvement in the planning compliance process will only increase their resilience.

Further actions required	Not known at this stage

Positive impacts identified:

Biodiversity and the natural environment	Reporting local issues quicker may benefit the protection of the natural environment through more effective planning compliance action
Biodiversity in the built environment	Reporting local issues quicker may benefit the protection of the built environment through more effective planning compliance action
Reducing waste, reusing and recycling	Not known
Reduced energy/fuel consumption	Not known
People's awareness of the environment and biodiversity	This will increase as local bodies are able to focus on their local issues.
Flood risk management	Greater awareness as the planning legislation will deal with this in local communities

Negative impacts identified:

Biodiversity and the natural environment	
Biodiversity in the built environment	
Reducing waste, reusing and recycling	
Reduced energy/fuel consumption	
People's awareness of the environment and biodiversity	
Flood risk management	

A healthier Denbighshire

Overall Impact	Neutral
Justification for impact	Difficult to fully link health with planning compliance.
Further actions required	Not known at this stage

Positive impacts identified:

A social and physical environment that encourage and support health and well-being	Local groups taking positive action to improve their physical and natural environment will have a positive impact.
Access to good quality, healthy food	Not known
People's emotional and mental well-being	A better and more protected environment will support this.
Access to healthcare	Not known
Participation in leisure opportunities	Not known

Negative impacts identified:

A social and physical environment that encourage and support health and well-being	
Access to good quality, healthy food	
People's emotional and mental well-being	
Access to healthcare	
Participation in leisure opportunities	

A more equal Denbighshire

Overall Impact	Neutral
Justification for impact	Not known
Further actions required	Not known at this stage

Positive impacts identified:

Improving the well-being of people with protected characteristics. The nine protected characteristics are: age; disability; gender reassignment; marriage or civil partnership; pregnancy and maternity; race; religion or belief; sex; and sexual orientation	Not known
People who suffer discrimination or disadvantage	Not known
Areas with poor economic, health or educational outcomes	It will be easier to prioritise such areas if CT&CC's identify issues they want tackling in these locations.
People in poverty	Not known

Negative impacts identified:

Improving the well-being of people with protected characteristics. The nine protected characteristics are: age; disability; gender reassignment; marriage or civil partnership; pregnancy and maternity; race; religion or belief; sex; and sexual orientation	
People who suffer discrimination or disadvantage	
Areas with poor economic, health or educational outcomes	
People in poverty	

A Denbighshire of cohesive communities

Overall Impact	Positive	Tudalen 50

Justification for impact	This is the main goal of this draft charter. There will be huge opportunities for positive community cohesion from empowering groups to target planning compliance priorities.
Further actions required	Not known at this stage

Positive impacts identified:

Safe communities and individuals	Targeting localised planning compliance issues will increase the feeling of safety by improving the environment for citizens.
Community participation and resilience	This is all about involving the communities in how they manage their localities.
The attractiveness of the area	This charter will serve to improve the attractiveness of local areas.
Connected communities	there will be an opportunity to connect various groups in communities with the common goal to better police their environments.
Rural resilience	Rural communities can also identify projects that will benefit them.

Negative impacts identified:

Safe communities and individuals	
Community participation and resilience	Possibility for conflicting issues within communities when it comes to planning compliance priorities.
The attractiveness of the area	
Connected communities	
Rural resilience	

A Denbighshire of vibrant culture and thriving Welsh language

Overall Impact	Neutral
Justification for impact	Not known at this stage.
Further actions required	Not known at this stage

Positive impacts identified:

People using Welsh	Not known
Promoting the Welsh language	Through targeting unauthorised and non-bilingual signage.
Culture and heritage	Through targeting the refurbishment of traditional buildings in communities.

Negative impacts identified:

People using Welsh	
Promoting the Welsh language	
Culture and heritage	

A globally responsible Denbighshire

Overall Impact	Neutral
Justification for impact	Not known.
Further actions required	Not known at this stage

Positive impacts identified:

Local, national, international supply chains	Not known
Human rights	Not known
Broader service provision in the local area or the region	Will assist in a wider interest and collective responsibility for the protection and enhancement of the environment.

Negative impacts identified:

Local, national, international supply chains	
Human rights	
Broader service provision in the local area or the region	

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	4 Gorffennaf 2019
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Aelod Arweiniol Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd a Chymunedau Mwy Diogel
Awdur yr Adroddiad:	Rheolwr Datblygu (Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd)
Teitl:	Adolygu a Diweddariad ar y Prosiect Rheoleiddio Parciau Carafanau Gwyliau

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Mae'r adroddiad yn ymwneud â rheoleiddio parciau carafanau gwyliau yn y sir. Mae'n nodi sut mae'r Cyngor yn monitro ac yn gorfodi yn erbyn pobl sy'n defnyddio'r carafanau hyn fel cartref parhaol.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Mae'r adroddiad hwn yn darparu diweddariad i Aelodau ar gynnydd gweithgareddau rheoleiddiol ac yn edrych a yw'r dull a gytunodd y Pwyllgor arno yn 2017 – i reoleiddio'r parciau ar sail 'busnes fel arfer' – yn arwain at yr effeithiau dymunol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Bod yr Aelodau yn:
- 3.1.1 Darparu sylwadau ar effeithiolrwydd y dull 'busnes fel arfer';
  - 3.1.2 Cefnogi swyddogion y Cyngor wrth iddynt barhau i ymchwilio i achosion anawdurdodedig o ddeiliadaeth breswyl ar barciau gwyliau;
  - 3.1.3 Cytuno y gellir parhau gyda'r rheoliad hwn ar sail 'busnes fel arfer' heb unrhyw atgyfeiriad pellach i'r Pwyllgor Craffu.

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1 Hyd at 2017 roedd 'prosiect carafanau' rhagweithiol yn ceisio canfod a datrys achosion o ddeiliadaeth breswyl ar barciau gwyliau Sir Ddinbych. Roedd Aelodau, Aelodau'r Cynulliad ac Aelodau Seneddol wedi datgan pryderon ynghylch boblogaeth gudd parciau gwyliau. I fynd i'r afael â'r mater yn effeithiol, roedd y prosiect yn cynnwys mewnbwn Gwasanaethau Cymorth Cymunedol a Gwasanaethau Addysg a Phlant, yn ogystal â Chynllunio a Gwarchod y Cyhoedd.
- 4.2 Datblygwyd meddalwedd er mwyn monitro cronfeydd data amrywiol y Cyngor, ac mae ymchwiliadau cychwynnol wedi datgelu bod llawer o wasanaethau'r Cyngor yn

cael eu defnyddio gan bobl sydd wedi nodi carafán fel cyfeiriad. Ceir manylion cyfredol o ddefnydd gwasanaethau'r Cyngor yn Atodiad 1.

- 4.3 Yn seiliedig ar y dystiolaeth a gafwyd yn defnyddio'r offeryn monitro, mae swyddogion wedi archwilio'r safleoedd mwyaf problemus. Mae'r archwiliadau hyn, sydd wedi parhau drwy gydol 2018 a 2019, wedi cadarnhau bod achosion o ddeiliadaeth breswyl.
- 4.4 Mae cymryd camau rheoleiddio yn erbyn deiliadaeth breswyl anawdurdodedig yn gymhleth ac yn gofyn am dystiolaeth glir nad oes gan y deilydd brif breswylfa yn rhywle arall. Mae'n rhaid derbyn hefyd bod achosion o dorri rheoliadau sy'n cwmpasu sawl blwyddyn, ac felly mae'n bosibl bod rhai pobl wedi caffael imiwnedd rhag camau gorfodi.
- 4.5 Er gwaethaf hyn, yn ystod y tair blynedd ddiwethaf mae'r Gwasanaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd wedi cyhoeddi chwe hysbysiad gorfodi yn ymwneud â deiliadaeth breswyl anawdurdodedig ar barciau carafanau. Ymhellach i hynny, mae un o'r achosion hyn wedi arwain at erlyniad. Mae Atodiad 2 yn cynnwys rhywfaint o wybodaeth am waith rheoleiddio perthnasol sydd wedi'i wneud hyd yma (eithriwyd yr atodiad hwn rhag cael ei ddatgelu drwy rinwedd paragraff 14, Rhan 4, Atodlen 12A, Deddf Llywodraeth Leol 1972).
- 4.6 Mae mabwysiadu canllaw cynllunio atodol ar garfannau, cabannau a gweryslla¹ ym mis Gorffennaf 2018 wedi ategu gallu rheoleiddio'r gwasanaeth. Mae Adran 9 y ddogfen yn ymwneud â defnydd parciau gwyliau. Mae'n nodi y bydd y Cyngor, wrth roi caniatâd cynllunio ar gyfer parc gwyliau, yn gosod amod i gyfyngu ar ddefnydd carafanau at ddibenion gwyliau yn unig. Fel y cynigiwyd yn y cyfarfod Pwyllgor Craffu yn 2017, mae'r CCA hefyd yn nodi y bydd amod arall yn berthnasol er mwyn symleiddio'r broses o ymchwilio i achosion o dorri'r amod yn ymwneud â defnydd carafanau. Dyma'r cymal:

Bydd deiliaid trwydded y safle carafanau neu ei unigolyn a enwebwyd yn cadw cofrestr ddiweddar o'r enw(au) a phrif gyfeiriad(au) y perchennog/perchnogion a phrif feddianwyr pob uned gwyliau unigol ar y safle. Bydd y gofrestr hefyd yn cynnwys copiâu diweddar yn gofyn am dreth y cyngor sydd yn perthyn i bob prif gyfeiriad a roddwyd. Bydd y gofrestr ar gael i Swyddogion yr Awdurdod Cynllunio Lleol ei harchwilio ar bob adeg resymol.

- 4.7 Yn ogystal â chaniatâd cynllunio, mae'n rhaid i barciau gwyliau gael trwydded dan Ddeddf Safleoedd Carafanau a Rheoli Datblygu 1960. Cyflwynir y drwydded pan dderbynnir caniatâd cynllunio ac os yw'r drwydded hon yn un 'untro'. Llunnir y trwyddedau yn defnyddio'r safonau enghreifftiol diweddaraf sydd ar gael ar adeg cyhoeddi'r drwydded. Mae'r trwyddedau yn rheoli am ba hyd y gellir aros mewn carafán ar y safle ac yn cael eu cyflwyno gydag amodau amrywiol yn ymwneud a materion fel gofodau rhwng carafanau, offer diogelwch tân, diogelwch trydanol, glanweithdra ac ati. Yn wahanol i ganiatâd cynllunio, gellir dileu trwydded os yw'r amodau'n cael eu torri'n gyson.

¹ Ar gael yn <https://www.sirddinbych.gov.uk/cy/preswylwr/rheoliadau-cynllunio-ac-adeiladu/cynllun-datblygu-lleol/ldp-spg/spg-documents/adopted-spg-documents/Canllawiau-Cynllunio-Atodol-Carafanau-Cabanau-a-Gwersylla.pdf>

4.8 Ni cheir tystiolaeth bendant bod camau gorfodi yn erbyn pobl sy'n byw mewn carfannau ar barciau gwyliau yn anawdurdodedig wedi arwain at gynnydd mewn digartrefedd.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Mae rheoleiddio parciau gwyliau yn helpu i sicrhau bod y sector twristiaeth yn amgylchedd fasnachu teg y mae modd i fusnesau sy'n bodloni gofynion cynllunio a thrwyddedau yn ffynnu. Mae mynd i'r afael â sut mae parciau gwyliau yn gweithredu yn cyfrannu at Strategaeth Uchelgais Economaidd y Sir a'r prosiect Gwell Busnes i Bawb. Wrth annog perchnogion i beidio â gwerthu carafanau fel cartrefi parhaol, mae rheoleiddio parciau gwyliau hefyd yn cyfrannu at y flaenoriaeth gorfforol o sicrhau bod gan bobl dai sy'n diwallu eu hanghenion.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Dylai lleihau nifer y bobl sy'n defnyddio gwasanaethau'r Cyngor a ddim yn talu Treth y Cyngor arwain at arbedion ariannol, ond efallai y bydd ymyriadau'r gwasanaeth yn arwain at fwy o geisiadau am dai.

6.2 Mae modd gwneud rhagor o waith rheoleiddio ar sail 'busnes fel arfer' o fewn adnoddau staffio presennol y gwasanaeth. Bydd unrhyw waith arall yn gofyn am adnoddau ychwanegol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1 Adroddiad diweddar yw hwn ac felly nid oes angen Asesu'r Effaith ar Les.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Rydym ni wedi cysylltu ag adrannau eraill o'r Cyngor, gan gynnwys yr Adain Gyllid, Gwasanaethau Cymdeithasol a Thai, er mwyn derbyn data i gynorthwyo gyda'r ymchwiliadau.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Dylid cyfyngu cost y dull rheoleiddio a amlinellwyd o fewn yr adnoddau presennol.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Mae atal pobl rhag byw mewn carafanau yn anawdurdodedig yn mynd i ddadleoli pobl. Mae yna risg, yn dibynnu ar amgylchiadau unigol, y bydd y rheiny sy'n cael eu dadleoli yn ddigartref. Gall y Cyngor wella'r sefyllfa hon drwy ddefnyddio ei bŵer yn ôl disgrisiwn i ymyrryd (e.e. drwy estyn y ffrâm amser ar gyfer cydymffurfio) ac, yn fwy cyffredinol, drwy sicrhau bod digon o lety addas ar gyfer pobl yn y sir – yn enwedig pobl ddigartref.

10.2 Mae yna risgiau ariannol ynghlwm wrth beidio ag ymgymryd â gwaith rheoleiddio pellach. Yn gyntaf, mae pobl sy'n defnyddio gwasanaethau'r Cyngor a ddim yn talu Treth y Cyngor yn dreth gyson ar adnoddau'r Cyngor. Yn ail, mae yna risg y bydd y sector twristiaeth yn cael ei difrodi os yw diffyg rheoleiddio yn arwain at danseilio'r amgylchedd busnes teg sy'n rhoi cyfle cyfartal i bob gweithredwr lwyddo. Mae modd lleihau'r risgiau hyn os yw'r gwasanaeth yn parhau i gymryd camau gorfodi yn erbyn deiliadaeth anawdurdodedig pan geir tystiolaeth o hynny.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1 Mae adran 7.4.1(e) o Gyfansoddiad y Cyngor yn nodi hawl y Pwyllgor Craffu i ystyried effaith polisiâu i asesu a ydynt yn gwneud gwahaniaeth, ac mae adran 7.4.2(b) yn amlinellu pweru'r Pwyllgor Craffu o ran perfformiad y Cyngor wrth gyflawni amcanion polisi.

11.2 Mae modd cymryd camau gweithredu i sicrhau cydymffurfedd a rheoleiddio safleoedd gwyliau carafanau dan y ddeddfwriaeth ganlynol:

- Deddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990
- Deddf Safleoedd Carafanau a Rheoli Datblygu 1960
- Deddf Iechyd Cyhoeddus 1936
- Mae adran 7.4.1(e) o Gyfansoddiad y Cyngor yn nodi hawl y Pwyllgor Craffu i ystyried effaith polisiâu i asesu a ydynt yn gwneud gwahaniaeth, ac mae adran 7.4.2(b) yn amlinellu pweru'r Pwyllgor Craffu o ran perfformiad y Cyngor wrth gyflawni amcanion polisi.

12. Swyddog Cyswllt

Rheolwr Datblygu (Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd)

Ffôn: 01824 706727

Adroddiad i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau

Adolygu a Diweddarau Prosiect Rheoleiddio Parciau Carafanau Gwyliau

Mynediad at wasanaethau o garfanau ar barciau gwyliau

A1.1 Mae'r Gwasanaeth wedi cynhyrchu teclyn monitro sy'n seiliedig ar feddalwedd sydd yn galluogi swyddogion i weld y carfanau lle mae rhywun yn derbyn gwasanaeth cyngor ac felly yn debygol o fod yn breswlydd yn hytrach na rhywun ar wyliau. Mae'r data a ddefnyddiwyd i greu'r darlun yn cynnwys:

- Gwybodaeth am y Gwasanaethau Cymdeithasol o PARIS;
- Gwybodaeth am addysg gan CAPITA ONE;
- Gwybodaeth am geisiadau Tai Cyngor gan CAPITA HOUSING;
- Gwybodaeth am Drwyddedu gan TASCAMI;
- Gwybodaeth am Gofrestru Etholiadol gan EXPRESS; a
- Cyfeiriadau carafanau a gwybodaeth ddaearyddol gan LLPG.

A1.2 Mae'r holl ddata yma wedi'u hechdynnu o'r system wreiddiol a'u trawsffurfio (i wneud y data'n gydweiddol) ac yna ei lwytho i 'warws data'. Mae'r teclyn cyflwyno (Power BI) yn cysylltu i'r data yn y 'warws data' ac yn arddangos y data fel teclyn rhyngweithiol gyda siartiau a thablau. Gellir defnyddio'r wybodaeth fel tystiolaeth mewn camau gorfodi a chefnogi'r trafodaethau 'meddal' rhwng swyddogion a pherchnogion safle i'w hannog i fabwysiadau arferion da.

A1.3 Ers i'r teclyn monitro gael ei sefydlu (rhwng adroddiadau craffu Tachwedd 2015 a Gorffennaf 2017), bu gostyngiad yn nifer yr achosion o wasanaethau'r Cyngor sy'n cael eu darparu i feddianwyr carafanau gwyliau, fel y dangosir yn y tabl isod.

	2015	2017	2019	2015-2019 gwahaniaeth
Cofrestru Etholiadol	98	71	72	-26
Gwasanaethau Cymdeithasol	7	1	10	3
Addysg	20	15	4	-16
Budd-dal Tai	1	0	0	-1
Ceisiadau am Dai Cyngor	36	21	8	-28
Trwyddedu	6	3	0	-6

Cyfanswm	168	111	94	-74

Yn rhinwedd Paragraff(au) 14 Rhan 4, Atodlen 12A
Deddf Llywodraeth Leol 1972.

Document is Restricted

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	4 Gorffennaf 2019
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Aelod Arweiniol Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd a Chymunedau Mwy Diogel
Awdur yr Adroddiad:	Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd
Teitl:	Rheoli Gwylanod – Adroddiad Diweddarau

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Mae gwylanod yn rhan o fywyd pob dydd ein trefi ac maent hefyd yn achosi niwsans i rai preswylwyr ac ymwelwyr. Mae'r hyn y mae modd i'r Cyngor ei wneud i geisio rheoli gwylanod yn gyfyngedig. Cytunodd y Cyngor i edrych ar fesurau cymesur a fforddiadwy i helpu i reoli'r niwsans. Cymeradwywyd cynllun gweithredu ac mae'r adroddiad hwn yn manylu ar y cynnydd sydd wedi ei wneud gan y Cyngor yn erbyn y cynllun a'r camau gweithredu pellach arfaethedig.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 I ddarparu'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am y cynnydd sydd wedi ei wneud yn erbyn y cynllun gweithredu, y camau penodol sydd wedi eu cymryd yn y Rhyl, ac i roi gwybod i'r Aelodau am gamau gweithredu arfaethedig eraill.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Argymhellir bod yr Aelodau yn ystyried ac yn darparu sylwadau ar gynnwys yr adroddiad ac yn cefnogi'r camau sydd wedi eu cymryd hyd yma.

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1 Mae gwylanod (y ceir sawl rhywogaeth ohonynt) yn adar clyfar sy'n gallu addasu i amgylchfyd. Mae llawer ohonynt wedi dod yn rhan o fywyd trefol ac wedi symud yn raddol i fyw ar y tir. Mae gwylanod wedi eu diogelu dan Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000.
- 4.2 Ar 22 Mawrth 2018 cyflwynwyd adroddiad manwl (Atodiad 1) i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau yn manylu ar y 'problemau' sy'n gysylltiedig â gwylanod. Cytunodd Uwch Dîm Arweinyddiaeth y Cyngor ar gynllun gweithredu (Atodiad 2) a chefnogwyd y cynllun gan yr Aelodau. Mae'r cynllun gweithredu yn gynllun ar draws y Cyngor sy'n manylu ar y camau y mae modd eu harchwilio a'u cymryd gan wahanol wasanaethau Cyngor. Yn ystod y 12 mis diwethaf mae gwasanaethau CSDd wedi ymgymryd â gwaith sydd yn ein barn ni wedi cael effaith gadarnhaol ar fynd i'r afael â rhai o'r 'problemau' sy'n gysylltiedig â gwylanod. Fel y cytunwyd yn ystod cyfarfod mis Mawrth 2018 y Pwyllgor Craffu, anfonwyd llythyrau i Lywodraeth Cymru, CLILC a Chyfoeth Naturiol Cymru yn gofyn iddarparu cefnogaeth a chymorth i ddelio gyda'r her genedlaethol a rhanbarthol hon – ni chafwyd ymateb gan yr un sefydliad.

4.3 **Cwynion**

4.4 Ers 1 Mawrth 2018 mae CSDd wedi derbyn 45 o gwynion gan y cyhoedd am wylanod. Mae'r cwynion yn bennaf yn ymwneud â phreswylwyr yn cwyno am gymdogion yn bwydo gwylanod. Mae rhai yn ymwneud ag ymosod ar wylanod (ar Stryd Fawr y Rhyl yn bennaf). Pan dderbynnir cwynion o'r fath am fwydo gwylanod y tu allan i eiddo preswyl, mae swyddogion Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd yn anfon llythyr rhybuddio at y preswylwyr yn gofyn iddynt beidio â bwydo gwylanod ac i roi gwybod iddynt fod hynny yn achosi niwsans i bobl eraill. Ceir enghraifft o'r llythyr yn Atodiad 3. Os yw'r broblem yn parhau, yna mae'n bosibl cyflwyno hysbysiad cyfreithiol yn gofyn i'r person beidio â bwydo gwylanod. Hyd yma, nid ydym wedi cyflwyno hysbysiad cyfreithiol i ddelio ag unrhyw broblem benodol y tu allan i eiddo preswyl. Nid ydym wedi derbyn cwynion am bobl yn bwydo gwylanod mewn mannau cyhoeddus neu ar stryd fawr ac ati.

4.5 **Cyfyngau a Chyfathrebu**

4.6 Mae gwaith wedi ei wneud ar amlygu'r broblem ac ymgysylltu â phreswylwyr a busnesau er mwyn derbyn eu cefnogaeth i fynd i'r afael â'r broblem. Roedd hyn yn cynnwys:

- Straeon newyddion yn gofyn i bobl beidio â bwydo gwylanod
- Erthyglau ar y wefan gorfforaethol
- Rhaglen o negeseuon cyfyngau cymdeithasol am y gwylanod
- Erthyglau mewn tri rhifyn o Llais y Sir
- Fideo gyda Phennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd ar gyfer y cyfyngau cymdeithasol
- Fideo gyda Maer blaenorol y Rhyl, yn croesawu'r newyddion bod y Cyngor yn lansio ymgyrch

4.7 Oherwydd gallu cyfyngedig Tîm Cyfathrebu/Swyddfa'r Wasg CSDd, nid ydynt yn gallu cefnogi'r prosiect i'r un lefel yn y dyfodol.

4.8 Mae'r Gwasanaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd wedi ariannu gwaith dylunio ac argraffu posteri i'w gosod yn ffenestri siopau a busnesau'r Rhyl sy'n cynghori aelodau o'r cyhoedd i beidio â bwydo gwylanod. Mae'r rhain wedi eu dosbarthu ac fe ddylent helpu i godi ymwybyddiaeth preswylwyr ac ymwelwyr. Mae'r posteri ar gael yn Atodiad 4.

4.9 **Gweithgareddau Strydwedd/Gwastraff**

4.10 Mae'r Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylcheddol wedi cyflwyno manyleb gyffredin ac wedi rhoi biniau newydd yng nghanol tref y Rhyl ac ar y promenâd; mae'r biniau newydd yn dal mwy o sbwriel ac nid yw'r gwylanod yn gallu mynd i mewn iddynt. Mae'r gwasanaeth wedi derbyn adborth cadarnhaol ers gwneud y newid hwn ac mae glanweithdra'r ardaloedd hyn wedi gwella'n aruthrol.

4.11 Mae'r rhaglen lanhau ac ysgubo hefyd wedi ei gwella, sydd bellach yn cynnwys gwagio biniau yn amlach, mwy o ysgubo a golchi celfi stryd yn rheolaidd efo peiriant golchi jet (yn enwedig yn ystod yr haf). Mae hyn wedi gwella bodlonrwydd a chanfyddiad pobl o'r parth cyhoeddus a chanol y dref.

- 4.12 Mae'r holl golofnau golau newydd yn cael eu hasesu'n rheolaidd i weld a oes modd gosod rhwystrau adar – ond nid yw hyn bob tro yn bosibl. Fodd bynnag, mae'r rhan fwyaf o'r rheiny sydd ar yr arfordir yn cynnwys rhyw fath o fesur atal nythu.
- 4.13 Mae'r Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylcheddol yn edrych ar gost gosod a chynnal a chadw rhwydi yng nghanol tref y Rhyl ond, oherwydd y pwysau sylweddol ar gyllideb refeniw'r Gwasanaethau Stryd, nid yw'n glir ar hyn o bryd sut y byddwn yn ariannu'r rhain. Byddai gosod rhwydi hefyd yn golygu derbyn caniatâd landlordiaid preifat. Mae Ardal Gwella Busnes y Rhyl wedi dweud ei fod yn bwriadu buddsoddi £400,000 yn ystod y pum mlynedd nesaf mewn glanhau a chynnal a chadw (sef prif ffocws yr Ardal Gwella Busnes ar gyfer y ddwy flynedd gyntaf), ac maent wedi ymrwymo'n benodol i fynd i'r afael â phroblemau sy'n gysylltiedig â gwylanod. Felly, fe all hyn fod yn rhywbeth i'r Ardal Gwella Busnes edrych arno os yr ystyrir bod rhwydi yn un o'r ffyrdd mwyaf effeithiol i fynd i'r afael â phroblemau sy'n gysylltiedig â gwylanod.
- 4.14 Mae Gwasanaethau Gwastraff ac Ailgylchu yn parhau i geisio stopio defnyddio sachau untro yn yr ardal, gan ddarparu biniau ar olwynion i bob eiddo addas. Mae bagiau du wedi eu tipio a bagiau du sydd wedi eu rhoi wrth ymyl y ffordd ar ddiwrnodau casglu yn un o brif ffynonellau bwyd gwylanod.
- 4.15 Mae'r biniau cymunedol "ar y stryd", sydd wedi arwain at dipio sachau du, hefyd wedi eu symud, ac mae preswylwyr wedi llwyddo i ddefnyddio biniau unigol a'r cadis gwastraff bwyd sydd wedi eu hailddosbarthu.
- 4.16 Mae oddeutu 15 o eiddo yn rhoi sachau gwrth-wylanod mawr. Mae'r preswylwyr yn rhoi'r sachau untro y tu mewn i'r sach gwrth-wylanod, sy'n darparu dull effeithiol o gadw'r gwastraff. Mae'r adborth gan y preswylwyr sy'n defnyddio'r sachau wedi bod yn gadarnhaol iawn ac nid yw'r gwylanod wedi ceisio malu'r bagiau. Mae cais am gyllid wedi ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru drwy gynnig cenedlaethol a chydweithredol dan arweiniad Cadwch Gymru'n Daclus, disgwylir derbyn canlyniad y cais fis Chwefror. Gofynnwyd am gyllid i ddarparu digon o sachau gwrth-wylanod i bob aelwyd sy'n parhau i dderbyn y gwasanaeth casglu sachau oherwydd nad oes lle i gadw cynwysyddion bin. Byddai'r cyllid hefyd yn cwrdd â chost technoleg briodol i fonitro cyfranogiad a chydymffurfedd â gwasanaeth ailgylchu'r Cyngor. Mae cyllideb wrth gefn wedi ei dyrannu ar gyfer y prosiect hwn yn y Model Gweithredu Gwastraff Newydd, os nad yw'r cais am gyllid yn llwyddiannus. Yn dilyn adborth gweithwyr gwastraff a phreswylwyr, byddwn yn addasu dyluniad y sachau ychydig.
- 4.17 Mae'r Cyngor hefyd yn cymryd rhan mewn prosiectau prawf ar draws y gogledd ar gyfer gorfodi ailgylchu. Llywodraeth Cymru sydd wedi ariannu'r prosiectau prawf, gyda WRAP yn datblygu'r ymgyrch gyfathrebu gysylltiol. Bydd y prosiect ar waith ar draws y sir ond mae gorllewin y Rhyl wedi ei ddewis fel ardal ffocws a bydd adnoddau ychwanegol yn cael eu targedu yno i annog mwy o bobl i ailgylchu. Bydd hyn yn helpu i stopio pobl rhag rhoi gwastraff bwyd yn y sachau untro ac yn eu hannog i ddefnyddio'r cadis gwastraff bwyd clodwy, gan dorri cyflenwad bwyd gwylanod. Bydd gwaith monitro cyn y prosiect prawf yn cael ei wneud fis Chwefror i ganfod data gwaelodlin pwysig a fydd yn helpu i werthuso'r ymgyrch.
- 4.18 **Gwasanaethau Eiddo CSDd**
- 4.19 Mae Gwasanaethau Eiddo'r Cyngor yn parhau i ddarparu sicrwydd eu bod yn gweithredu mesurau i ddiogelu eiddo presennol a newydd rhag gwylanod, ble bo'n

'ymarferol' ac yn 'ariannol' bosibl gwneud hynny. Maent yn gweithredu mesurau priodol i wella neu atal problemau rhag gwaethygu. Mae'r holl ddatblygiadau glan y môr wedi eu dylunio a'u gwella i leihau effaith gwylanod. Ni fydd modd i ni waredu'r broblem yn gyfan gwbl. Ond byddwn yn gwneud ein gorau i leihau effaith gwylanod pan fyddwn yn buddsoddi yn ein heiddo. Mae mesurau atal gwylanod bellach yn rhan anhepgor o friffiau prosiect.

4.20 Ardal Gwella Busnes y Rhyl

4.21 Mae Ardal Gwella Busnes y Rhyl wedi nodi rheoli gwylanod fel blaenoriaeth. Maent ar hyn o bryd yn datblygu eu cynllun busnes terfynol ac felly mae'n bosibl y bydd yr Ardal Gwella Busnes yn ystyried ariannu gwaith rheoli gwylanod yn y dref.

4.22 Er bod y Cyngor dan bwysau ariannol sylweddol a chyllidebau yn lleihau, mae gwasanaethau CSDd wedi gwneud llawer o waith yn ystod y 12 mis diwethaf i fynd i'r afael â'r problemau a achosir gan wylanod yng nghanol y dref, wedi eu cydbwysu yn erbyn y ffaith bod gwylanod yn rhan o fywyd arfordirol.

4.23 Mae'n bosibl y bydd gwaith pellach yn cael ei wneud yn ystod y 12 mis nesaf, yn arbennig ar y cyd â busnesau'r Rhyl.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Mae'r gwaith yn cyfrannu at y blaenoriaeth gorfforaethol o ddarparu amgylchedd deniadol ac wedi ei diogelu.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Bydd angen ariannu'r holl gamau o fewn cyllidebau presennol y gwasanaeth.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1 Adroddiad diweddar yw hwn ac felly nid oes angen asesu'r effaith ar les. Cynhaliwyd asesiad ar adroddiad mis Mawrth 2017.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Ymgynghorwyd â gwasanaethau amrywiol CSDd, Pwyllgor Craffu Cymunedau ac Ardal Gwella Busnes y Rhyl.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Mae'n rhaid cynnwys yr holl gamau gweithredu a amlygwyd o fewn yr adnoddau presennol.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Risg i enw da'r Cyngor ymhlith preswylwyr os na gymerir unrhyw gam i fynd i'r afael â rhai o'r pryderon. Mae yna hefyd risg na fydd y camau gweithredu yn cael unrhyw effaith o gwbl ac y bydd mesur unrhyw effaith yn anodd.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

- 11.1 Mae'r adroddiad yn darparu diweddariad ac felly nid oes angen gwneud penderfyniad.
- 11.2 Mae Adran 7.4.2(b) Cyfansoddiad y Cyngor yn gosod amod y gall pwyllgorau craffu "adolygu a chraffu ar berfformiad y Cyngor mewn perthynas â'i amcanion polisi, targedau perfformiad a/neu feysydd gwasanaeth arbennig".

Swyddog Cyswllt:

Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd

Ffôn: 01824 706350

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Archwilio Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	22 Mawrth 2018
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Aelod Arweiniol Tai, Rheoleiddio a'r Amgylchedd
Awdur yr Adroddiad:	Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd
Teitl:	Adroddiad Diweddarau Rheoli Gwylanod

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Mae gwylanod yn rhan o fywyd bob dydd yn ein trefi a hefyd yn niwsans i rai preswylwyr ac ymwelwyr y Sir. Mae cyfyngiadau ar ba gamau gweithredu y gall y Sir eu cymryd i reoli'r boblogaeth wylanod. Cytunodd y Cyngor i archwilio rhai camau gweithredu cymesur a fforddiadwy y gallai helpu rheoli'r niwsans. Cymeradwywyd cynllun gweithredu, ac mae'r adroddiad yn nodi'r cynnydd mae'r Cyngor wedi'i wneud yn ôl y cynllun gweithredu rheoli gwylanod a gytunwyd arno yn ogystal â chynnig camau gweithredu ychwanegol.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am gynnydd yn ôl y cynllun gweithredu, a rhoi cyngor iddynt am gamau gweithredu i'w cymryd yn y dyfodol.

3. Beth yw'r argymhellion?

- 3.1 Gofyn i'r Aelodau ystyried cynnwys yr adroddiad, gwneud sylwadau yn unol â hynny a chefnogi'r camau gweithredu a wnaethpwyd hyd yn hyn.

4. Manylion yr Adroddiad

- 4.1 Mae gwylanod yn adar hynod graff a hyblyg, ac mae llawer o fathau ohonynt. Yn raddol, mae llawer o wylanod wedi symud oddi wrth y môr ac wedi dod yn rhan o fywyd trefol. Mae gwylanod wedi'u diogelu o dan Ddeddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy 2000.
- 4.2 Yn flaenorol, cyflwynwyd adroddiad manwl i'r Aelodau ar 23 Mawrth 2017 (Atodiad 1) yn nodi'r 'problemau' sy'n gysylltiedig â 'gwylanod'. Cytunodd Tîm Arwain Uwch (SLT) y Cyngor ar gynllun gweithredu, a'i gefnogwyd gan yr Aelodau yng Nghyfarfod Pwyllgor Archwilio Cymunedau 23 Mawrth 2017 (Atodiad 2). Roedd y cynllun gweithredu yn gynllun ar draws y Cyngor sy'n rhoi manylion am gamau gweithredu y gallai gwasanaethau amrywiol y Cyngor eu harchwilio ac ymgymryd ag hwy.
- 4.3 Er mwyn hwyluso dealltwriaeth, mae Atodiad 3 yn rhoi diweddariad am y camau gweithredu i'r Aelodau, a chamau gweithredu ychwanegol mae'r Aelodau eisiau i swyddogion eu hystyried yn dilyn cyfarfod Pwyllgor Mawrth 2017.

- 4.4 Bydd yr Aelodau yn gweld yn Atodiad 3 fod cynnydd wedi cael ei wneud gan wasanaethau perthnasol Cyngor Sir Ddinbych, ac efallai yn dymuno nodi yn benodol fod Strategaeth Cyfathrebu wedi cael ei datblygu i roi gwybodaeth i breswylwyr, ymwelwyr a busnesau a'u haddysgu ynghylch camau gweithredu y gallent eu cymryd i helpu lleihau'r niwsans mae'r Gwylanod yn ei achosi. Mae'r strategaeth wedi ei hatodi yn Atodiad 4 i'r adroddiad hwn.
- 4.5 Bydd cysylltu â chyfathrebu â'r preswylwyr yn ein cynorthwyo ni i ddeall yn well y pryderon sydd ganddynt, a sut y gallwn fynd i'r afael ag hwy ac ymateb iddynt. Yn ôl arwyddion cynnar data Rheoli Cysylltiadau Cwsmeriaid/cwynion a dderbyniodd y Cyngor, mae'n ymddangos mai prif achos y pryderon a'r cwynion yw gwylanod yn plymio at bobl, sydd yn aml yn bwyta, ar y strydoedd ac yn ymosod arnynt. Mae cynnydd mae'r Cyngor wedi ei wneud yn sicrhau nad ydy gwylanod yn gallu mynd mewn i finiau, cynnydd mewn gweithredu gorfodi yn erbyn pobl sy'n gollwng sbwriel ac ati, yn golygu fod gwylanod yn aml yn troi at ddwyn bwyd gan bobl sy'n cerdded ar hyd ein strydoedd. Nid oes llawer o dystiolaeth yn awgrymu bod problem eang o fwydo gwylanod.
- 4.6 Gellid mynd i'r afael ag unrhyw achosion gormodol o unigolion yn bwydo adar, a fyddai'n cael effaith niweidiol ar breswylwyr eraill, trwy roi Hysbysiad Amddiffyn Cymunedol o dan Ddeddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlisma 2014. Byddai'r rhain yn debygol o fod yn gyfyng o ran nifer, ond mae'r ddeddfwriaeth ar gael i fynd i'r afael â phroblemau parhaus.
- 4.7 Bydd yr ymgyrch cyfryngau ac addysg yn ein cynorthwyo i hysbysu preswylwyr ac ymwelwyr yn well am y risgiau a pha gamau gweithredu gellid eu cymryd i leihau risgiau a rheoli'r boblogaeth wylanod.
- 5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**
- 5.1 Mae'r gwaith yn cyfrannu at y Blaenoriaeth Corfforaethol am ddarparu amgylchedd deniadol ac sydd wedi ei ddiogelu.
- 6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?**
- 6.1 Bydd angen ariannu'r holl gamau gweithredu o fewn cyllidebau presennol y gwasanaeth.
- 7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?**
- 7.1 Adroddiad diweddar yw hwn, ac felly nid oes angen ymgymryd ag Asesiad o'r Effaith ar Les. Lluniwyd asesiad yn flaenorol i Aelodau yn adroddiad Mawrth 2017.
- 8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi eu cynnal gyda'r Pwyllgor Archwilio ac eraill?**
- 8.1 Ymgynghoriadau gyda gwasanaethau amrywiol Cyngor Sir Ddinbych a Phwyllgor Archwilio Cymunedau.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Cedwir y gweithredoedd arfaethedig o fewn yr adnoddau presennol.

10. Pa risgiau sydd yna ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Risg i enw da'r cyngor ymysg preswylwyr os nad yw'r cyngor yn gweithredu i fynd i'r afael â'r pryderon. Mae yno hefyd risg bod y camau gweithredu yn cael effaith dibwys, a hefyd ei bod yn anodd mesur yr effaith.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1 Darparu diweddariad yw pwrpas yr adroddiad hwn, felly nid oes angen penderfyniad. Fodd bynnag, mae Adran 7.4.2(b) yn nodi gall y pwyllgor archwilio "adolygu a chraffu ar berfformiad y Cyngor mewn perthynas â'i amcanion polisi, targedau perfformiad a/neu feysydd gwasanaeth arbennig".

Swyddog Cyswllt:

Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd

Rhif ffôn: 01824 706350

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

“Seagull” Action Plan

Proposed Action	Comment	SLT conclusion	Update
Do Nothing	The Council currently has no agreed corporate approach. It is not a matter for 1 Service. There is currently no budget specifically allocated to dealing with seagulls.	Consensus that there is an issue and that reasonable/proportionate/low cost actions should be implemented covered by existing Service budgets.	N/A
Introduce a long term programme of culling (shooting, poisoning, trapping & disposing etc)	No in-house resource. Would need to employ specialist contractors. Costs would be significant given the intensity and period of time. Licensed required from WG Impact of culling not proven (eg new birds move into the area to replace those culled) Inhumane and open to criticism	No support for this approach.	N/A
Introduce a long term programme of destroying nests/eggs, replace with “dummy” eggs etc.	No in-house resource. Would need to employ specialist contractors. Costs would be significant given the intensity and period of time. Licensed required from WG Some evidence that some positive impacts on population and behaviour. Inhumane and open to criticism	No support for this approach based mainly on cost and limited impact.	N/A
Introduce a by-law or Public Space	Could be added to other Env/ASB offences such as dog fouling, littering etc.	SLT not particularly supportive but concluded on seeking the views of Scrutiny as to	Legal advice has been sought. A PSPO can only be introduced if

Protection Order (PSPO) preventing the feeding of gulls	(feeding birds is NOT littering) No evidence there is a particular problem of people feeding the gulls Difficult to enforce (eg people feeding gulls on private land, out of hours etc) Other Authorities have received objections based on human rights as certain religions promote the feeding of birds	whether or not to carry out a formal public consultation exercise. Lead Service; Planning & Public Protection	there is a justified need i.e a real problem with seagull feeding. We do not have the number of complaints to justify the PSPO or a bylaw. Other powers are available such as legal notices to serve on individuals regularly feeding seagulls and having a detrimental effect on others.
Introduce variety of methods to “scare” birds in certain problem areas	Possible methods include loud bangs, play distress calls, introduce moving apparatus (eg “angry bird” ballons), use of live hawks etc. May discourage birds in areas deployed, although they will only move nearby and the impact is short lived	Could be deployed in known problem areas. Lead Service; Highways & Env	This has been utilised in the past, but only has a limited (and temporary) impact. Evidence (from CRMs) suggests that this is not currently a major problem, as we only had 1 CRM about seagulls last year. It therefore doesn’t feel that there are currently any problem areas where we need to scare seagulls.
Introduce netting/bunting over public spaces	Limited locations where this could Introduced May require permission from private properties	Could be deployed in known problem areas. Lead Service; Highways & Env	We only have bunting on the High Street in Rhyl. We are not aware of any sites where similar bunting or netting is installed due to the lack of suitable fixing points.
Discourage “perching” in public realm	Ensure street furniture such as lampposts have spikes etc to prevent perching Limited impact Too expensive to retro fit	Already a consideration and is done. Lead Service; Highways & Env	We have fitted bird deterrents on most lighting columns in town centres, and also on areas where we have received reports through the CRM (which is very few). However, it should be noted that

			deterrents on lighting columns have a limited impact. We have recently changed most street bins in our coastal town centre areas to stop seagulls from accessing their contents.
Adapt existing Council buildings to help make them seagull proof	Introduce netting over roofs, spikes on window ledges etc at Council buildings such as offices, schools etc. Potentially very expensive and therefore only to be considered at extreme “problem” buildings	Officers to consider adaptation and capital funding on those buildings were there is an accepted problem. Lead Service; Property (+ Service responsible for building eg if a school, education)	We committed to do this if it was financially viable to do so and on the understanding it wouldn't feature highly in our maintenance programme ahead of essential maintenance elsewhere. i.e it wouldn't be at the expense of essential maintenance to our schools and public buildings. To date we have applied better solutions at Rhyl pavilion as an example, as part of a wider refurbishment programme. We do not have resources to seagull proof all our existing Council buildings. But when possible, we take the opportunity to do so, when refurbishing existing buildings and particularly when undertaking large capital works to rooflines.
Design new Council buildings to help make them seagull proof	Have a design criteria on all new Council buildings to consider preventing nesting/perching	New Council Policy to ensure this is done. Lead Service; Property	Yes we apply this rule to all new development concepts. Nova, was one example, and now the Waterpark is being seagull proofed as

			much as practically possible within the design.
Introduce Supplementary Planning Guidance (SPG) to encourage all new buildings to consider being seagull proof at the design stage	Introduce “best practice” to “design out” gulls from new buildings (private sector). Probably not always enforceable at the planning decision stage, as only guidance.	Report to LDP Steering Group. Lead Service; Planning & Public Protection	A new planning information sheet is being developed to provide guidance to applicants on seagull proofing measures.
Reduce availability of waste food through Council refuse collection	Ensure our public realm bins are seagull proof. Encourage all households to recycle all food in appropriate containers. Remove all bin bags from normal collection	Officers to have regard to these factors and seek improvements as possible Lead Service; Highways & Env	Duty of Care inspections of food businesses to ensure that they have commercial waste disposal contracts, that they are using containers (which vermin cannot access) and that they have an adequate number of containers for the volume of waste they produce. In certain areas where we have specific problems with seagulls, Public Protection Officers are also checking refuse storage etc during food hygiene inspections of food businesses.
Reduce the availability of waste food at food business premises	Ensure food business premises dispose of their waste food appropriately and in seagull proof containers Work with food business to suggest ways of limiting food litter and where necessary more enforcement of the fast food litter legislation.	Officers to do more with food business premises to reduce food litter and availability of waste food for the gulls. Lead Service; Highways & Env and Planning & Public Protection (food hygiene)	As above and specific work being done in Rhyl as part of the West Rhyl Neighbourhood Management Project.

Have an ongoing campaign to educate the public/businesses not to feed gulls and to take more responsibility to deal with gull nests on their property	Concerted PR campaign run every year to encourage none feeding of gulls, gull proofing properties, less food waste etc Provide leaflets for display in food business premises regarding not to feed the gulls and to take care when eating in the open	Officers to put together a PR campaign. Lead Service; Communications & Marketing Signs to be erected around relevant towns “do not feed the gulls”. Lead Service; Highways & Env and Planning & Public Protection Adverts for food business premises. Lead Service; Planning & Public Protection	Communications Strategy developed to incorporate media messages, signs, engagement with the public, businesses, Members and others.
Lobby WG, WLGA and NRW to make the issue more of a national or at least regional campaign	Seek a more consistent national approach	Lead Member to write to relevant organisations. Lead service; Planning & Public Protection	To be undertaken
Other actions suggested by Members at the March 2017 Committee Meeting	Raise awareness through distributing the refuse calendars. Consider taking out of hours enforcement action if food waste is left out in an unsecure location/manner	Lead service: Highways and Env Services Lead Service: Highways and Env Services	We will undertake an awareness campaign the next time the calendars are released which will be Nov 2018. The wider communications strategy will also send messages out to residents. Very few domestic properties without food waste collections. All using gull proof caddies. No capacity to undertake out of hours enforcement action however any complaint should be submitted through CRM and will

	Explore the effectiveness of contraceptives on the seagull population	Lead Service: Planning and Public Protection	be investigated by waste enforcement officers and recycling officers No licensed contraceptives for birds in the UK. Research to date suggests that they are ineffective.

Eich cyf / Your ref

Ein cyf / Our ref

Dyddiad / Date

Rhif union / Direct dial 01824 706454

Owner/Occupier
Address
Address
Denbighshire
Post Code

Appendix 3

Dear Sir, Madam

ALLEGED NUISANCE BIRD FEEDING – ADDRESS, POST CODE

We have received a complaint **alleging** the existence of a nuisance caused by feeding the birds in the above area on a regular basis, specifically Pigeons and Seagulls.

This matter has now been referred to our section as there is now new legislation under the Anti-social Behaviour, Crime and Policing Act 2014 to deal with nuisance behaviour which is detrimental to people in the community. This is an **advisory letter** only at this stage but if there is evidence of a persistent and continuing problem we may seek to take formal action.

Birds such as pigeons, seagulls and other larger species (jackdaws, crows etc) may cause annoyance or nuisance to people because of the noise they create, the damage they can cause to buildings and the fact that they spread disease through their droppings. In addition to this, an aspect that gives concern for public health is that when food is put out for birds, vermin such as rats are also encouraged to the area.

We appreciate that people like to feed birds but would request that food put out is only for the attraction of small garden birds and not the larger varieties likely to cause nuisance. Advice is available from the RSPB website: www.rspb.org.uk/makeahomeforwildlife/advice/helpingbirds.

Should you wish to discuss this matter further please contact us on the details above.

Yours sincerely

Swyddog Lles Anifeiliaid
Animal Health Welfare Officer

Cyngor Sir Ddinbych
Blwch Post 62
Rhuthun,
Sir Ddinbych LL15 9AZ
Ffôn: 01824 706454
Ffacs: 01824 706051
Symudol:
e-bost: iechydanifeiliaid@sirddinbych.gov.uk
Gwefan: www.sirddinbych.gov.uk

Denbighshire County Council
PO Box 62
Ruthin,
Denbighshire LL15 9AZ
Phone: 01824 706454
Fax: 01824 706051
Mobile:
e-mail: animalhealth@sirddinbych.gov.uk
Website: www.denbighshire.gov.uk

**PEIDIWCH A'M BWYDO..
BWYDWCH Y BIN!**

**DON'T FEED ME..
FEED THE BIN!**

I adrodd unrhyw broblemau gyda gwylanod, ffoniwch
To report any issues with seagulls, please phone

01824 706000

neu drwy e-bost: ymholiadau@sirddinbych.gov.uk
or e-mail: enquiries@denbighshire.gov.uk

Tudalen 81

A seagull is shown in flight against a clear blue sky. The bird is white with a yellow beak and red webbed feet. It is flying towards the left of the frame, with its wings spread wide. The background is a solid, bright blue.

**PEIDIWCH A'M BWYDO..
BWYDWCH Y BIN!**

**DON'T FEED ME..
FEED THE BIN!**

I adrodd unrhyw broblemau gyda gwylanod, ffoniwch
To report any issues with seagulls, please phone

01824 706000

neu drwy e-bost: ymholiadau@sir-ddinbych.gov.uk
or e-mail: enquiries@denbighshire.gov.uk

Tudalen 82

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	4 Gorffennaf 2019
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Aelod Arweiniol Gwastraff, Cludiant a'r Amgylchedd / Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd
Awdur yr Adroddiad:	Rheolwr Traffig, Parcio a Diogelwch ar y Ffyrrd
Teitl:	Meysydd Parcio Sir Ddinbych

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Mae'r adroddiad yn darparu'r wybodaeth ddiweddaraf ynghylch gweithredu'r Cynllun Buddsoddi Mewn Meysydd Parcio a mentrau parcio eraill.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Oddeutu dwy flynedd yn ôl datblygodd y Cyngor Gofrestr Rheoli Asedau ar gyfer ei feysydd parcio. Cyn hyn, nid oedd gennym ni gofnod o asedau meysydd parcio, a oedd yn gwneud pethau'n anodd wrth geisio rheoli'r asedau'n effeithiol. Arweiniodd hyn at ormod o waith cynnal a chadw ymatebol a heb ei gynllunio, ac roedd y buddsoddiad mewn gwaith cynnal a chadw cynlluniedig yn annigonol. Ddechrau 2018 datblygwyd Cynllun Buddsoddi Mewn Meysydd Parci i nodi a blaenoriaethu buddsoddiadau mewn meysydd parcio dros gyfnod o bum mlynedd.
- 2.2 Mae ein meysydd parcio yn chwarae rhan allweddol wrth gefnogi canol trefi ac atyniadau twristiaid. Maent yn byrth i'n trefi; ac i lawer o bobl sy'n teithio mewn car y maes parcio yw'r peth cyntaf maent yn ei brofi pan fyddant yn cyrraedd. Felly mae'n bwysig iawn bod ein meysydd parcio yn ddiogel, glan, taclus ac yn cael eu cynnal a'u cadw'n briodol.
- 2.3 Mae'r Pwyllgor Craffu Cymunedau wedi derbyn adroddiadau ar y Gofrestr Rheoli Asedau Meysydd Parcio a'r Cynllun Buddsoddi ym mis Gorffennaf 2017 a mis Mawrth 2018. Yn ystod cyfarfod mis Mawrth, gofynnodd y Pwyllgor am ddiweddariad pellach yn 2019. Mae copi o adroddiad mis Mawrth 2018 yn Atodiad A er gwybodaeth.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Bod y Pwyllgor yn ystyried cynnwys yr adroddiad, yn darparu sylwadau ac yn cefnogi parhad y gwaith a wneir i weithredu'r Cynllun Rheoli Asedau Meysydd Parcio a'r mentrau eraill a restrir yn yr adroddiad.

4. Manylion yr adroddiad

Cyflwyniad

- 4.1 Rydym ni'n cydnabod bod meysydd parcio sydd wedi'u rheoli'n dda yn gallu cefnogi canol trefi ac atyniadau twristiaid, ac yn ffurfio rhan allweddol o'n gwaith adfywio.
- 4.2 Bydd y Gofrestr Rheoli Asedau Meysydd Parcio a'r Cynllun Buddsoddi yn ein helpu ni i reoli ein hasedau yn fwy effeithiol. Fodd bynnag, bydd y Cynllun Buddsoddi hefyd yn ein helpu i wella cyfleusterau ein meysydd parcio, fel gwell gwybodaeth i ddefnyddwyr a ffyrdd mwy hyblyg o dalu am barcio.
- 4.3 Mae'r adrannau canlynol yn amlinellu'r gwaith amrywiol sydd wedi'i wneud yn ein meysydd parcio ers yr adroddiad diweddar diwethaf a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau ym mis Mawrth 2018.
- 4.4 Mae'r Cynllun Buddsoddi gwreiddiol ar gael yn Atodiad B. Diwygiwyd y cynllun hwn yn ystod y flwyddyn gyntaf er mwyn cydlynu gwaith gwella maes parcio gyda rhai o'r prosiectau adfywio oedd ar waith.
- 4.5 Roedd y Cynllun Buddsoddi gwreiddiol yn cynnig gwario £566,000 yn ystod blwyddyn gyntaf y cynllun (sef blwyddyn ariannol 2018-19)); roedd hyn i fod i gael ei ariannu'n bennaf drwy fenthycia darbodus, a'i ad-dalu dros y blynyddoedd yn defnyddio cyllideb refeniw meysydd parcio. Fodd bynnag, mae'r gwaith i ailddatblygu Maes Parcio Canol y Rhyl (sef yr hen faes parcio tan y ddaear) a'r angen i ymgymryd â gwaith brys mewn maes parcio arall wedi golygu newidiadau i'r Cynllun Buddsoddi. Mae'r Cynllun Buddsoddi diwygiedig ar gael yn Atodiad C ac mae bellach yn cynnwys mwy o wariant ym mlynnyddoedd 3, 4 a 5 o gymharu â'r cynllun gwreiddiol. Gwnaethpwyd y newid hwn yn rhannol oherwydd yr angen i ail flaenoriaethu gwaith i gyd-fynd â phrosiectau adfywio ac yn rhannol oherwydd bod arnom ni eisiau gwerthuso effaith rhai prosiectau diweddar ar refeniw meysydd parcio cyn i ni ymrwymo i fenthyc rhagor o arian.

Manylion y gwelliannau a wnaethpwyd yn ystod blwyddyn gyntaf y Cynllun Buddsoddi (2018-19)

- 4.6 Mae'r gwaith a wnaethpwyd yn ystod blwyddyn gyntaf y Cynllun Buddsoddi wedi'i restru ar dudalen gyntaf y Cynllun Buddsoddi Diwygiedig (Atodiad C) ac mae lluniau o'r gwaith gorffenedig yn Atodiad D. Ceir crynodeb o'r gwaith isod.
- 4.7 Tua diwedd blwyddyn ariannol 2018-19 gosodwyd 15 peiriant talu ac arddangos newydd. Mae hyn felly yn dod â chyfanswm y peiriannau newydd i 30, sy'n golygu bod 33% o'n peiriannau yn cynnig dewis i dalu drwy ddefnyddio cerdyn sglodyn a PIN, technoleg digyffwrdd neu gydag arian mân. Mae'r peiriannau newydd hyn hefyd wedi'u rhwydweithio ac yn anfon negeseuon atom ynglŷn â diffygion, gwerthiannau a lefelau arian. Bydd yr wybodaeth am arian yn ein helpu ni gynllunio casgliadau arian yn fwy effeithlon.
- 4.8 Mae'r gwaith i ailwampio Maes Parcio Canol y Rhyl (y maes parcio dan y ddaear) wedi'i gwblhau'n ddiweddar, gyda'r maes parcio wedi ailagor ddechrau mis Ebrill 2019. Mae'r gwaith ailwampio wedi cynnwys mynediad newydd i gerddwyr, lledu'r mynediad i gerbydau, canopiâu newydd dros y grisiau, system awyru newydd,

system larwm tân newydd, goleuadau newydd arwyddion newydd a system TCC newydd. Rydym ni hefyd wedi newid y ffordd rydym ni'n rheoli'r maes parcio hwn i wella gwaith cynnal a chadw a drwy greu rôl newydd, sef goruchwylir safle'r maes parcio. Bydd y goruchwylwr yn gyfrifol am Faes Parcio Canol y Rhyl a Maes Parcio Aml-lawr Dinbych.

- 4.9 Yn ystod y deuddeg mis diwethaf rydym ni hefyd wedi ailwampio Maes Parcio Stryd y Dyffryn yn Ninbych. Dyma brosiect oedd i fod i ddigwydd tua diwedd y Cynllun Buddsoddi. Fodd bynnag, oherwydd bod rhannau o'r cerrig palmant wedi dod yn rhydd ac yn achosi perygl i gerddwyr, dygwyd y prosiect hwn ymlaen i'r flwyddyn gyntaf. Mae'r arwyneb oedd wedi malu wedi'i ail-osod. Rydym ni hefyd wedi manteisio ar y cyfle hwn i newid cynllun y cwrbyn o amgylch y peiriant talu ac arddangos er mwyn ei wneud yn fwy diogel a hygyrch i gerddwyr.
- 4.10 Yn ystod haf 2018, agorwyd maes parcio arhosiad byr newydd ar Stryd y Frenhines, y Rhyl, gyda lle i 20 car.
- 4.11 Cafodd Maes Parcio'r Tŵr Awyr ei ailwampio fis Chwefror/Mawrth i gyd-fynd â'r gwaith ar SC2. Roedd y gwaith ailwampio yn cynnwys gosod arwyneb newydd, gwella'r system ddraenio dŵr wyneb, ailwampio'r celfi stryd ac ad-drefnu ychydig ar gynllun y maes parcio.
- 4.12 Yn dilyn y gwaith y llynedd i ailwampio Maes Parcio'r Nova ym Mhrestatyn, mae rhagor o waith ailwampio wedi'i wneud eleni, sef gwella hygyrchedd, gosod peiriant talu ac arddangos newydd a gosod arwyddion newydd.
- 4.13 Rhoddwyd cynllun i newid arwyddion prisiau a gwybodaeth meysydd parcio'r Rhyl a Phrestatyn ei roi ar waith ym mis Mawrth 2019. Mae'r gwaith i newid arwyddion meysydd parcio eraill y sir ar y cam dylunio, gyda'r arwyddion newydd i fod i gael eu gosod yn ystod y tri mis nesaf.
- 4.14 Mae gwelliannau i Faes Parcio Ffordd y Parc, Rhuthun, wedi cynnwys gwella'r tirlunio a newid y blociau concrid dros dro a osodwyd yn wreiddiol i atal gyrru anghymdeithasol yn y maes parcio, yn enwedig gyda'r nos.
- 4.15 Cyflwynwyd ardal o fannau parcio am ddim (tebyg i'r rheiny ar Stryd y Farchnad, Rhuthun a Ward y Ffatri, Dinbych) ym meysydd parcio Ffordd Morley a Stryd Gorllewin Cinmel, y Rhyl yn dilyn adborth gan fusnesau a Chyngor Tref y Rhyl.
- 4.16 Mae mynediad Maes Parcio Rhodfa'r Dwyrain, y Rhyl, wedi'i wella ac mae llwybr troed newydd wedi'i greu i mewn i'r maes parcio er mwyn gwella diogelwch.
- 4.17 Mae Cytundebau Gwasanaeth Newydd wedi'u datblygu ar gyfer pob maes parcio er mwyn sicrhau bod gwaith cynnal a chadw yn cael ei eitemeiddio'n gywir ac i'n galluogi i wella'r ffordd rydym ni'n monitro gwaith cynnal a chadw ein meysydd parcio.
- 4.18 Ym mis Mehefin 2018 cafodd awr ychwanegol o barcio ei gyflwyno ar gyfer deiliaid Bathodynnau Glas. Bydd deiliaid Bathodynnau Glas sy'n defnyddio meysydd parcio'r

sir yn derbyn awr ychwanegol o barcio ar ben yr amser a nodir ar y tocyn talu ac arddangos.

Gwaith Ail Flwyddyn y Cynllun Buddsoddi (2019-20)

- 4.19 Rydym ni ar hyn o bryd yn datblygu manyleb ar gyfer system newydd i ddisodli'r trwyddedau parcio papur gyda system di-bapur. Bydd y system newydd yn fwy cyfleus ar gyfer deiliaid trwydded a bydd yn lleihau'r gwaith gweinyddol. Bydd y system newydd yn gweithio drwy storio rhifau cofrestru cerbydau deiliaid trwydded ar gronfa ddata ddiogel, y mae modd eu gwirio gan swyddogion gorfodi yn defnyddio ffonau clyfar. Bydd y system newydd hefyd yn galluogi defnyddwyr meysydd parcio i dalu am barcio yn defnyddio ap ffôn clyfar.
- 4.20 Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, rydym ni wedi gosod contract newydd i gasglu arian meysydd parcio ar gynnig. Bydd hyn yn fwy effeithlon a diogel na'r system fewnol bresennol, ac ni fydd yn arwain at gollu swyddi. Disgwylir hefyd y bydd cyfran o'r arian a gesglir yn lleihau dros amser wrth i ddewisiadau talu heb arian gael eu cyflwyno mewn mwy o feysydd parcio.
- 4.21 Rydym ni'n bwriadu newid rhagor o beiriannau talu ac arddangos yn ystod blwyddyn ariannol 2019-20.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1 Clymu Cymunedau: Cysylltu cymunedau a galluogi iddynt gael gafael ar nwyddau a gwasanaethau lleol, ar-lein a thrwy gysylltiadau trafnidiaeth da. Mae parcio hygyrch yn hanfodol ar gyfer siwrneiau yn y car i ganol trefi.
- 5.2 Yr Amgylchedd: Deniadol ac wedi'i warchod, gan gefnogi lles a ffyniant economaidd. Mae meysydd parcio deniadol sydd wedi'u rheoli'n dda yn ychwanegu at economi twristiaeth ac economi manwerthu canol trefi.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Mae'r rhan fwyaf o'r gwaith a nodir yn y Cynllun Buddsoddi Mewn Meysydd Parcio yn cael ei ariannu o fewn y gyllideb refeniw bresennol ar gyfer meysydd parcio. Mae hyn yn cynnwys cost ad-dalu unrhyw fenthycyca darbodus sy'n gysylltiedig â buddsoddi mewn meysydd parcio.
- 6.2 Mae'r buddsoddiad sylweddol ym Maes Parcio Canol y Rhyl yn destun achos busnes ar wahân yn ymwneud â'r cynnydd disgwyliedig yn ei ddefnydd yn sgil agor SC2.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

Gan fod yr adroddiad yn rhoi diweddariad am weithredu'r prosiect ac nad yw'n gofyn am benderfyniad, ni fydd angen Asesu'r Effaith ar Les.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

- 8.1 Mae'r adroddiad hwn yn darparu diweddariad ar gynnydd yn dilyn yr adroddiadau blaenorol a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau ym mis Hydref 2016, mis Gorffennaf 2017 a mis Mawrth 2018.
- 8.2 Wrth baratoi'r Cynllun Buddsoddi Mewn Meysydd Parcio, ymgynghorwyd â'r chwe Grŵp Ardal yr Aelodau ar wahân.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'n bwysig bod yr holl benderfyniadau sy'n ymwneud â buddsoddi yn parhau i gael eu cyflwyno i'r Grŵp Buddsoddi Strategol er mwyn i'r grŵp eu trafod a'u cymeradwyo.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Benthyg gormod a rhoi pwysau ar gyllidebau'r dyfodol. I leihau risg caiff penderfyniadau yn ymwneud â benthyca eu datblygu gyda chydweithwyr o'r Adain Gyllid ac yna fe'u cyflwynir hwy i'r Grŵp Buddsoddi Strategol i'w cymeradwyo.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae Adran 7.4.2 o Gyfansoddiad y Cyngor yn amlinellu pwerau'r Pwyllgor Craffu o ran astudio effaith penderfyniadau a defnyddio polisïau.

Swyddog Cyswllt:

Rheolwr Traffig, Parcio a Diogelwch ar y Ffyrdd
Ffôn: 01824 706959

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

ATODIAD A

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Archwilio Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	22 Mawrth 2018
Aelod/Swyddog Arweiniol:	Aelod Arweiniol dros Priffyrdd, Cynllunio a Theithio Cynaliadwy/Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd
Awdur yr Adroddiad:	Rheolwr Traffig, Parcio a Diogelwch y Ffyrdd
Teitl:	Meysydd Parcio yn Sir Ddinbych

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Diweddariad ynghylch gweithredu'r Gofrestr Rheoli Asedau Meysydd Parcio a'r Rhaglen Fuddsoddi yn ogystal â'r Grŵp Tasg a Gorffen Meysydd Parcio traws-wasanaeth yn unol ag argymhellion yr adroddiad aeth at y Pwyllgor Archwilio Cymunedau ym mis Gorffennaf 2017.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Ym mis Gorffennaf 2017, gwnaeth y Pwyllgor gais am adroddiad cynnydd pellach ym mis Mawrth 2018. Mae copi o adroddiad Gorffennaf 2017 yn Atodiad A.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Bod y Pwyllgor yn ystyried cynnwys yr adroddiad, rhoi arsylwadau, a chefnogi'r gwaith parhaus i weithredu'r Gofrestr Rheoli Asedau Meysydd Parcio, y Rhaglen Fuddsoddi a gwaith y Grŵp Tasg a Gorffen Meysydd Parcio.

4. Manylion yr Adroddiad

- 4.1 Mae'r adroddiad hwn yn disgrifio'r gwaith sydd wedi bod yn digwydd i ddatblygu systemau a fydd yn ein cynorthwyo i reoli ein meysydd parcio yn fwy effeithiol. Bydd hyn yn gwella "profiad ymwelwyr" ar gyfer defnyddwyr y meysydd parcio yn ogystal â bod o fudd i'r economi, o ran manwerthu a thwristiaeth.
- 4.2 Mae dwy elfen i'r gwaith hwn:
  - Datblygu Cofrestr Rheoli Asedau Meysydd Parcio (CPAMR) a Rhaglen Fuddsoddi er mwyn blaenoriaethu buddsoddiadau mewn meysydd parcio, gyda'r nod o wella eu hedrychiad a hwylustod wrth eu defnyddio.
  - i) Gweithredoedd cyflenwol eraill sy'n ei gwneud yn haws i bobl ddefnyddio ein meysydd parcio. Bydd hyn yn cynnwys; er enghraifft, darpariaeth well o wybodaeth; trefniadau tocynnau mwy hyblyg; a system trwyddedau parcio fwy modern.

Cofrestr Rheoli Asedau Meysydd Parcio

- 4.3 Datblygwyd Cofrestr Rheoli Asedau Meysydd Parcio (CPAMR) i'n cynorthwyo i reoli asedau ein meysydd parcio yn fwy effeithlon a chadw cofnodion manwl o'u cyflwr. Nid oedd cofnod o'r asedau hyn yn flaenorol, felly gwnaethom gomisiynu'r Uned Waith Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylcheddol i gynnal gwaith tirlfesur helaeth i gofnodi lleoliad a chyflwr pob ased yn ein meysydd parcio. Maent hefyd wedi tynnu cofnodion ffotograffig o bob ased hefyd.
- 4.4 Mae pob ased wedi cael ei fapio gan ddefnyddio technoleg tir fesur System Leoli Fyd-eang (GPS) fel eu bod yn hawdd i staff archwilio a chontractwyr cynnal a chadw i'w lleoli, er enghraifft. Mae'r holl wybodaeth am yr asedau yn cael ei chadw mewn cronfa ddata gyfrinachol.
- 4.5 Enghreifftiau o asedau meysydd parcio yw wyneb y maes parcio; marciau/llinellau ffordd; arwyddion yn y meysydd parcio; peiriannau Talu ac Arddangos; rhwystrau siglo; rhwystrau uchder; pyst; waliau a ffensys ffin; systemau draenio dŵr wyneb; goleuadau meysydd parcio; tirlunio addurnol ac adeiladol, ac ati.
- 4.6 Mae cyflwr bob ased wedi ei asesu o ran gweddill ei oes, neu mewn geiriau eraill, faint o amser sydd tan ei fod angen ei amnewid.
- 4.7 Staff archwilio Strydwedd Gwasanaethau Amgylcheddol sy'n cynnal archwiliadau arferol o'n meysydd parcio ar hyn o bryd, yn ôl amserlen a bennwyd ymlaen llaw. Bydd y drefn archwilio hon yn parhau yn y dyfodol, ond bydd CPAMR ar gael ar ddyfeisiadau llaw'r Arolygwyr. Bydd hyn yn cyflymu proses yr archwiliadau ac yn golygu y bydd gwybodaeth am yr archwiliad yn cael ei chofnodi, a bydd y CPAMR yn diweddarau yn awtomatig.
- 4.8 Bydd swyddogion yr Adran Drafftig, Parcio a Diogelwch Ffyrdd yn goruchwylio'r CPAMR.

Rhaglen Fuddsoddi

- 4.9 Cynigir ein bod yn dechrau rhaglen fuddsoddi er mwyn cyfrannu at wella profiad defnyddwyr ein meysydd parcio. Bydd hyn yn cynnwys gwella edrychiad ein meysydd parcio, gwella'r arwyddion gwybodaeth sydd ynddynt, a buddsoddi mewn peiriannau talu ac arddangos fwy modern a fydd yn galluogi i ddefnyddwyr dalu â cherdyn. Mae drafft o'r Rhaglen Fuddsoddi yn Atodiad B.
- 4.10 Mae'r wybodaeth a gofnodwyd o archwiliadau o'r meysydd parcio, fel y nodir yn 4.3 uchod, wedi cael ei defnyddio i nodi gwaith y Rhaglen Fuddsoddi a'i flaenoriaethu.
- 4.11 Mae'r Rheolwr Traffig, Parcio a Diogelwch Ffyrdd wedi ymweld â'r chwe Grŵp Adran Aelod rhwng mis Mehefin a mis Medi 2017 i drafod blaenoriaethau buddsoddi yn ein meysydd parcio. Mae'r adborth a dderbyniwyd wedi cael ei ddefnyddio i'n cynorthwyo i nodi gwaith y Rhaglen Fuddsoddi a'i flaenoriaethu.

- 4.12 Cynigir bod y buddsoddiad hwn yn cael ei ariannu'n llwyr o'n cyllideb meysydd parcio presennol. Mae hyn yn debygol o fod angen rhywfaint o fenthycha darbodus oherwydd lefel y Buddsoddiad angenrheidiol yn nwy flynedd gyntaf y rhaglen. Fodd bynnag, byddai'r ad-daliadau'r benthycha yn cael eu talu o gyllideb meysydd parcio. Mae angen datblygu'r proffil gwario a'r swm benthycha sydd eu hangen yn fanwl gyda swyddogion Cyllid. Cynigir y bydd hyn wedyn yn cael ei ddatblygu yn Achos Busnes a fydd wedyn yn cael ei gyflwyno i'r Grŵp Buddsoddi Strategol i'w gymeradwyo.
- 4.13 Mae'r cynllun ailwampio maes parcio Pentref y Plant, y Rhyl (dan ddaear) arfaethedig yn cael ei ariannu ar wahân ac nid o'r gyllideb meysydd parcio presennol. Mae'n destun Achos Busnes ar wahân sydd wedi cael ei gymeradwyo gan y Grŵp Buddsoddi Strategol ac mae i fod i gael ei ystyried gan y Cabinet ar 20 Mawrth 2018.

Grŵp Tasg a Gorffen Meysydd Parcio

- 4.14 Sefydlwyd y Grŵp Tasg a Gorffen Meysydd Parcio i gynnwys swyddogion o adrannau *Traffig, Parcio a Diogelwch Ffyrdd; Twristiaeth, Marchnata a Digwyddiadau; a Gwasanaethau Cefn Gwlad*. Sefydlwyd y grŵp i ystyried gweithredoedd posibl a fyddai'n gwell profiad ymwelwyr ar gyfer defnyddwyr meysydd parcio. Mae'r Grŵp wedi cyfarfod sawl gwaith. Mae'r Grŵp wedi nodi'r ymyriadau canlynol, ac maent yn cael eu datblygu i'w gweithredu ar hyn o bryd:
- Tocynnau talu ac arddangos trosglwyddadwy rhwng meysydd parcio Arhosiad Hir
  - Cynigion gostyngiadau ar gyfer ymwelwyr ar gefn tocynnau talu ac arddangos
  - Treialu math newydd o beiriant talu ac arddangos y gellid ei raglennu i roi'r dewis o argraffu talebau i ddefnyddwyr meysydd parcio. Er enghraifft, gall y talebau hyn roi gostyngiad mewn siopau penodol sy'n rhan o'r fenter.
  - System trwyddedau parcio di-bapur i gymryd lle'r system trwyddedau parcio bresennol y gall y cyhoedd eu prynu i'w defnyddio mewn meysydd parcio wrth draethau a meysydd parcio arhosiad hir.
  - Arwyddion gwybodaeth gwell i dwristiaid/ymwelwyr yn ein meysydd parcio
- 4.15 Rydym wedi dechrau'r broses caffael system drwyddedau di-bapur newydd. Rydym wedi ymchwilio pa systemau mae awdurdodau eraill yn eu defnyddio a pha dechnoleg sydd ar gael i helpu pennu anghenion ar gyfer ein system ni. Mae tîm prosiect sy'n datblygu'r prosiect hwn yn cynnwys swyddogion o'r tîm TG a'r tîm Dyfodol Digidol.
- 4.16 Ar ôl ei weithredu, bydd y system drwyddedau di-bapur newydd yn hwyluso ehangu'r ystod o drwyddedau rydym yn eu cynnig ar hyn o bryd i'n galluogi i gynnig trwyddedau arhosiad llawer byrrach. Gall hyn fod yn hynod fuddiol i westai a thai llety sydd efallai eisiau prynu trwyddedau arhosiad byr ar gyfer eu gwsteion, er enghraifft.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1 *Cysylltu Cymunedau:* Cysylltu cymunedau a galluogi iddynt gael gafael ar nwyddau a gwasanaethau lleol, ar-lein a thrwy gysylltiadau trafndiaeth da. Mae parcio hygyrch yn hanfodol ar gyfer siwrneiau yn y car i ganol trefi ar gyfer nwyddau, gwaith a gwasanaethau.
- 5.2 *Amgylchedd:* Deniadol ac wedi ei warchod, gan gefnogi lles a ffyniant economaidd. Mae meysydd parcio deniadol sydd wedi'u rheoli'n dda yn ychwanegu at economi twristiaeth ac economi manwerthu canol trefi.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Fel esboniwyd yn 4.12, mae cost y gwaith a restrir yn nogfen ddrafft y Rhaglen Fuddsoddi yn ogystal â'r mentrau eraill a nodir yn 4.14 yn cael eu cwmpasu'n llawn yng nghyllideb meysydd parcio, er efallai y bydd angen am fenthyca darbodus. Bydd y Rhaglen Fuddsoddi yn cael ei datblygu ymhellach gyda'r swyddogion Cyllid ac, o ganlyniad, bydd Achos Busnes yn cael ei gyflwyno i'r Grŵp Buddsoddi Strategol (SIG) ei gymeradwyo.
- 6.2 Bydd angen ar y system di-bapur fewnbwn amser swyddogion o'r timau TG a Gwasanaethau i Gwsmeriaid. Mae'r ddau dîm yn cael eu cynrychioli ar y tîm prosiect.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

Gan fod yr adroddiad yn rhoi diweddariad am weithredu'r prosiect ac nid yw'n gofyn am benderfyniad, yna ni fydd angen Asesiad o'r Effaith ar Les. Mae'r Swyddog Cynllunio Strategol a Pherfformio wedi cadarnhau hyn.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi eu cynnal gyda'r Pwyllgor Archwilio ac eraill?

- 8.1 Mae'r adroddiad hwn yn rhoi diweddariad am gynnydd yn dilyn yr adroddiadau blaenorol a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Archwilio Cymunedau ym mis Hydref 2016 a mis Gorffennaf 2017.
- 8.2 Ymgynghorwyd â'r chwe Grŵp Ardal yr Aelodau ynghylch y Rhaglen Fuddsoddi Meysydd Parcio, fel y cyfeirir ato yn 4.11.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

- 9.1 Mae'n bwysig deall y gwaith sydd ei angen i gynnal neu ddatblygu meysydd parcio'r Cyngor. Yn hyn o beth, mae cynhyrchu cynllun rheoli asedau wedi bod yn gymorth mawr, gan amlygu hanfod y gwaith ac amcangyfrif cost y gwaith angenrheidiol. Fel nodwyd yn yr adroddiad, mae'n bwysig fod y gwaith angenrheidiol yn cael ei ariannu o'r gyllideb meysydd parcio. Bydd angen datblygu'r Rhaglen Fuddsoddi ymhellach gyda'r Swyddogion Cyllid a fydd yn destun i brosesau cymeradwyo mewnol y cyngor, gan gynnwys adroddiad i'r SIG.

10. Pa risgiau sydd yna ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 10.1 O ganlyniad i'r Rhaglen Fuddsoddi Meysydd Parcio a'r Gofrestr Rheoli Asedau, byddwn yn dilyn dull mwy strategol o sut rydym yn cynnal a chadw ein meysydd parcio a'u gwella. Bydd hyn yn lleihau'r nifer y gwaith adweitheddol rydym yn ei wneud, sydd fel arfer yn waith sy'n rhoi straen ar staff ac adnoddau ariannol.
- 10.2 Bydd cynllunio sut rydym yn cynnal a chadw ein meysydd parcio yn well yn lleihau'r tebygolrwydd o ddamweiniau yn ein meysydd parcio megis achosion o lithro a baglu.
- 10.3 Bydd angen cynllunio'r cyllid angenrheidiol y Rhaglen Fuddsoddi yn ofalus i leihau'r risg o greu pwysau ar y gyllideb os, er enghraifft, y bydd incwm meysydd parcio yn lleihau yn annisgwyl yn yr ychydig flynyddoedd nesaf.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae Adran 7.4.2 o Gyfansoddiad y Cyngor yn amlinellu pwerau'r Pwyllgor Archwilio o ran astudio effaith penderfyniadau a defnyddio polisïau.

Swyddog Cyswllt:

Rheolwr Traffig, Parcio a Diogelwch y Ffyrdd
Rhif ffôn: 01824 706959

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Original Car Park Investment Plan

2018-19 (Year 1)		
1.1	Replace all 39 no. existing "Parkeon Classic" Pay and Display machines with new "Parkeon Strada" machines (23 no. in various car parks across Denbighshire 16 no. on Rhyl Promenade)	£176,000
1.2	Re-waterproof decks at Denbigh Multi-storey CP (Undertaking this work early reduces the risk of subsequent structural damage occurring such as corrosion of the reinforced concrete beams).	£200,000
1.3	Provide new information signs in all car parks to replace existing signage (This will include an audit of existing signs to remove any unnecessary duplication and clutter including redundant posts etc.)	£150,000
1.4	Resurfacing of 2 no. car parks with Category C condition (Category C refers to an expected usable life of 5 years or less remaining)	£25,000
1.5	Renewal of road markings in 10 car parks with lines in Category C condition (Category C refers to an expected usable life of 5 years or less remaining)	£15,000
	Total	£566,000

2019-20 (Year 2)		
2.1	Replace 31 no. remaining "Parkeon Evolution" Pay and Display machines with new "Parkeon Strada" machines	£140,000
2.2	Replacement of height barriers classified as Category C condition (Category C refers to an expected usable life of 5 years or less remaining)	£50,000
2.3	Resurfacing of 5 no. car parks with Category C condition (Category C refers to an expected usable life of 5 years or less remaining)	£75,000
2.4	Refurbishment of ventilation and fire prevention systems within Denbigh Multi-Storey Car Park (*Specialist survey work required to define extent and provide more accurate cost estimate for this work)	£250,000
	Total	£515,000

2020-21 (Year 3)	
Landscaping improvements – Phase 1 (Scope of which car parks will be included in this phase will need defining nearer the time)	£50,000
Replacement of street lighting – Phase 1 (Scope of which car parks will be included in this phase will need defining nearer the time)	£30,000
Boundary wall or fence repairs and replacement where required.	£40,000
Total	£120,000

2021-22 (Year 4)	
Landscaping improvements – Phase 2 (Scope of which car parks will be included in this phase will need defining nearer the time)	£50,000
Replacement of street lighting – Phase 2 (Scope of which car parks will be included in this phase will need defining nearer the time)	£30,000
Total	£80,000

2022-23 (Year 5)	
Landscaping improvements – Phase 3 (Scope of which car parks will be included in this phase will need defining nearer the time)	£50,000
Replacement of street lighting – Phase 3 (Scope of which car parks will be included in this phase will need defining nearer the time)	£30,000
Total	£80,000

Yearly totals	
2018-19	£565,000
2019-20	£515,000
2020-21	£120,000
2021-22	£80,000
2022-23	£80,000
Grand total	£1,360,000

Revised Car Park Investment Plan

2018-19 (Year 1)		
1.1	Replace the following 15 existing pay and display machines with new “Parkeon Strada” machines: Denbigh – Factory Ward (1 no.) Llangollen - East Street (1 no.) and Market Street (2 no.) Ruthin – Park Road (1 no.) and Cae Ddol (1 no.) Prestatyn – Nova Central (2 no.), King’s Avenue (1 no.) and Railway Station (1 no.) Rhyl – Central Car Park (3 no.), Morley Road (1 no.) and Railway Station (1 no.)	£63,000
1.2	Provide new information signs in all Rhyl and Prestatyn car parks that haven’t already got the new style signage.	£15,000
1.3	Refurbishment of Sky Tower Car Park, Rhyl <i>(Prudential borrowing)</i>	£150,000
1.4	Refurbishment of Vale Street Car Park, Denbigh	£20,000
1.5	Minor improvements to Nova West Car Park, Prestatyn	£9,000
1.6	Improvements to entrance of East Parade car park, Rhyl	£11,000
1.7	*Refurbishment of Rhyl Central Car Park (formerly Underground CP) <i>Subject to separate business case based on increase in car park usage by visitors to SC2</i>	
1.8	*Safety improvements including new active travel route through Park Street car park, Ruthin <i>Being funded from WG Safe Routes in Communities grant</i>	
1.9	*New car park in Queen Street, Rhyl <i>Funded by Facilities, Assets and Housing. Revenue from new car park will repay investment.</i>	
1.10	*New car park in Water Street, Rhyl <i>Funded by Facilities, Assets and Housing. Revenue from new car park will repay investment.</i>	
	Total	268,000

*These works are funded separately to the other projects within the Investment Plan so the costs of these projects are not shown in the Investment Plan for this reason.

2019-20 (Year 2)		
2.1	Replace 30 Pay and Display machines with new "Parkeon Strada" machines	£120,000
2.2	Provide new information signs in Corwen, Denbigh, Llangollen, Rhuddlan, Ruthin and St Asaph car parks.	£40,000
2.3	Replacement of height barriers classified as Category C condition (Category C refers to an expected usable life of 5 years or less remaining)	£30,000
2.4	Resurfacing of 2 no. car parks with Category C condition (Category C refers to an expected usable life of 5 years or less remaining)	£30,000
	Total	£220,000

2020-21 (Year 3)		
3.1	Replace remaining 30 Pay and Display machines with new "Parkeon Strada" machines	£120,000
3.2	Re-waterproof decks at Denbigh Multi-storey CP (Undertaking this work early reduces the risk of subsequent structural damage occurring such as corrosion of the reinforced concrete beams).	£200,000
3.3	Resurfacing of 3 no. car parks with Category C condition (Category C refers to an expected usable life of 5 years or less remaining)	£45,000
	Total	£365,000

2021-22 (Year 4)		
4.1	Refurbishment of ventilation and fire prevention systems within Denbigh Multi-Storey Car Park (*Specialist survey work required to define extent and provide more accurate cost estimate for this work)	£250,000
4.2	Landscaping improvements – Phase 2 (Scope of which car parks will be included in this phase will need defining nearer the time)	£50,000
4.3	Replacement of street lighting – Phase 1 (Scope of which car parks will be included in this phase will need defining nearer the time)	£60,000
	Total	£360,000

2022-23 (Year 5)		
5.1	Landscaping improvements (Scope of which car parks will be included in this phase will need defining nearer the time)	£80,000
5.2	Replacement of street lighting – Phase 2 (Scope of which car parks will be included in this phase will need defining nearer the time)	£30,000
5.3	Boundary wall or fence repairs and replacement where required	40,000
	Total	£150,000

Yearly totals	
2018-19	£268,000
2019-20	£220,000
2020-21	£365,000
2021-22	£360,000
2022-23	£150,000
Grand total	£1,363,000

Appendix D – Photographs of some of the completed works

Queen Street, Rhyl - New Short Stay Car Park

East Parade Car Park, Rhyl - Improved entrance which now includes a footway

Appendix D – Photographs of some of the completed works

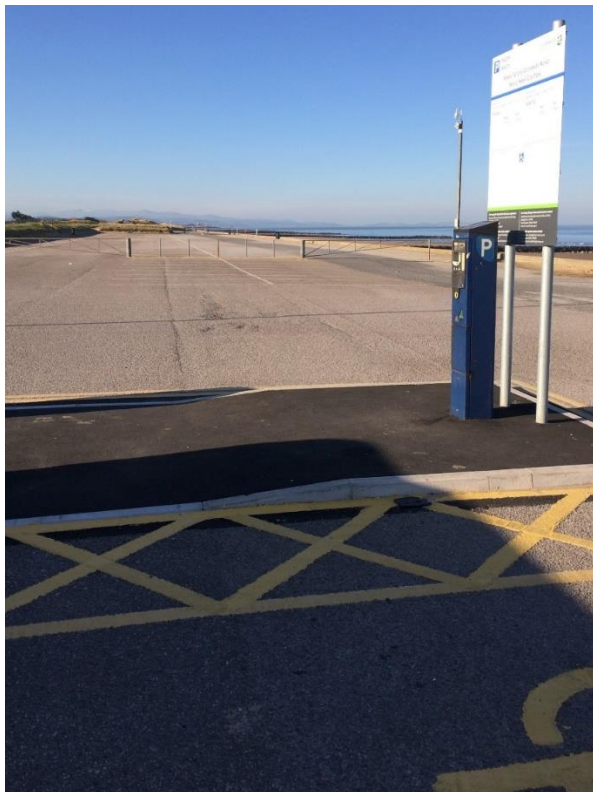

Vale Street Car Park, Denbigh – New pay and display machine with card payment options

Appendix D – Photographs of some of the completed works

New tariff sign – This example is taken from Vale Street Car Park, Denbigh

Nova West Car Park, Prestatyn – Accessibility improvements for P&D machine and new tariff sign

Appendix D – Photographs of some of the completed works

Morley Road Car Park, Rhyl - Free parking area

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	4 Gorffennaf 2019
Swyddog Arweiniol:	Cydlynnydd Craffu
Awdur yr Adroddiad:	Cydlynnydd Craffu
Teitl:	Rhaglen Waith Craffu

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yn cyflwyno drafft rhaglen waith i'r dyfodol y Pwyllgor Craffu Cymunedau i'r aelodau ei hystyried.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Gofyn i'r Pwyllgor adolygu a chytuno ar ei raglen waith i'r dyfodol, a rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i aelodau ar faterion perthnasol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Pwyllgor yn ystyried yr wybodaeth a ddarparwyd ac yn cymeradwyo, diwygio neu'n newid ei raglen gwaith i'r dyfodol fel y gwêl yn briodol.

4. Manylion am yr adroddiad.

4.1 Mae Adran 7 o Gyfansoddiad Cyngor Sir Ddinbych yn nodi cylch gorchwyl, swyddogaethau ac aelodaeth pob Pwyllgor Craffu. Mae'r Adran hon hefyd yn cynnwys rheolau gweithdrefnau a thrafodaeth ar gyfer cyfarfodydd pwyllgorau.

4.2 Mae'r Cyfansoddiad yn amodi bod yn rhaid i bwyllgorau craffu'r Cyngor baratoi ac adolygu rhaglen ar gyfer eu gwaith i'r dyfodol. Drwy adolygu a blaenoriaethu materion mae modd i aelodau sicrhau fod y rhaglen waith yn cyflwyno rhaglen dan arweiniad yr aelodau.

4.3 Arfer sydd wedi'i fabwysiadu yn Sir Ddinbych ers nifer o flynyddoedd yw bod pwyllgorau craffu'n cyfyngu ar nifer yr adroddiadau a ystyrir mewn unrhyw gyfarfod i uchafswm o bedwar, yn ogystal ag adroddiad rhaglen waith y Pwyllgor ei hun. Nod y dull hwn yw hwyluso cael trafodaeth fanwl ac effeithiol ar bob pwnc.

4.4 Yn y blynyddoedd diweddar mae Llywodraeth Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru wedi tynnu sylw at yr angen i gryfhau rôl craffu ar draws llywodraeth leol a gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru, gan gynnwys defnyddio craffu fel modd o ymgysylltu â phreswylwyr a defnyddwyr

gwasanaeth. O hyn ymlaen disgwylir i graffu ymgysylltu'n well ac yn amlach â'r cyhoedd gyda golwg ar sicrhau penderfyniadau gwell a fydd yn y pen draw yn arwain at well canlyniadau i ddinasyddion. Bydd Swyddfa Archwilio Cymru yn mesur effeithiolrwydd craffu wrth gyflawni'r disgwyliadau hyn.

4.5 Gan ystyried y weledigaeth genedlaethol ar gyfer craffu ac ar yr un pryd ganolbwyntio ar flaenoriaethau lleol, argymhellodd y Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu (GCIGC) y dylai pwyllgorau craffu'r Cyngor, wrth benderfynu ar eu rhaglenni gwaith, ganolbwyntio ar y meysydd allweddol canlynol:

- arbedion ar y gyllideb;
- cyflawni amcanion y Cynllun Corfforaethol (gyda phwyslais arbennig ar y modd o'u cyflawni yn ystod cyfnod o galedi ariannol);
- unrhyw eitemau eraill a gytunwyd gan y Pwyllgor Craffu (neu'r GCIGC) fel blaenoriaeth uchel (yn seiliedig ar y meini prawf profion 'PAPER' - gweler ochr gefn y 'ffurflen gynnig aelodau' yn Atodiad 2) a;
- Materion brys, materion na ellir eu rhagweld neu faterion â blaenoriaeth uchel

Ffurflenni Cynnig ar gyfer Craffu

4.6 Fel y crybwyllwyd ym mharagraff 4.2 uchod, mae Cyfansoddiad y Cyngor yn gofyn i bwyllgorau craffu baratoi ac adolygu rhaglen ar gyfer eu gwaith i'r dyfodol. Er mwyn cynorthwyo'r broses o flaenoriaethu adroddiadau, os yw'r swyddogion o'r farn fod pwnc yn haeddu'r amser i gael ei drafod ar agenda fusnes y Pwyllgor, mae'n rhaid iddynt wneud cais ffurfiol i'r Pwyllgor i ystyried derbyn adroddiad ar y pwnc hwnnw. Gwneir hyn trwy gyflwyno 'ffurflen gynnig' sy'n egluro pwrpas, pwysigrwydd a chanlyniadau posibl y pynciau a awgrymir. Nid oes un ffurflen gynnig wedi dod i law oddi wrth swyddog i'w ystyried yn y cyfarfod cyfredol.

4.7 Er mwyn gwneud gwell defnydd o amser craffu drwy ganolbwyntio adnoddau pwyllgorau i graffu testunau'n fanwl, gan ychwanegu gwerth drwy'r broses o wneud penderfyniadau a sicrhau gwell canlyniadau ar gyfer preswylwyr, penderfynodd y GCIGC y dylai'r aelodau, yn ogystal â swyddogion, gwblhau 'ffurflenni cynnig ar gyfer craffu' yn amlinellu pam eu bod yn credu y byddai'r testun yn elwa o fewnbwn craffu. Gellir gweld copi o 'ffurflen gynnig' yn Atodiad 2. Mae ochr gefn y ffurflen hon yn cynnwys siart lif sy'n rhestru'r cwestiynau y dylai aelodau eu hystyried wrth baratoi i gynnig eitem ar gyfer craffu, ac y dylai pwyllgorau eu gofyn wrth benderfynu ar addasrwydd testun arfaethedig i'w gynnwys ar raglen gwaith i'r dyfodol craffu. Os, ar ôl cwblhau'r broses hon, y penderfynir nad yw'r testun yn addas i'w craffu'n ffurfiol gan bwyllgor craffu, yna gellir ystyried dulliau eraill o rannu'r wybodaeth neu craffu ar y mater e.e. darparu 'adroddiad gwybodaeth', neu os yw'r mater yn un o natur leol gellir ei graffu gan y Grŵp Aelodau Ardal (GAA) perthnasol. Ni ddylai unrhyw eitemau gael eu cynnwys ar raglen gwaith i'r dyfodol heb i 'ffurflen gynnig ar gyfer craffu' gael ei chwblhau, ac i'r testun gael ei

gymeradwyo i'w gynnwys ar y rhaglen gan un ai'r Pwyllgor neu'r GCIGC. Mae cymorth ar gael i lenwi'r ffurflenni gan y Cydlynnydd Craffu.

Tân Mynydd Llantysilio

- 4.8 Yn gynharach eleni cynhaliodd y Pwyllgor ymchwiliad i'r tân yr haf diwethaf ar Fynydd Llantysilio, a'i effaith ar yr ardal. Mae adroddiad y Pwyllgor ar ei ganfyddiadau ynghyd a'i argymhellion bron yn barod. Y bwriad yw ei gyhoeddi mewn pryd ar gyfer cyfarfod nesaf y Pwyllgor ar 5 Medi a gwahodd pob asiantaeth a chorff fu a rhan yn y gwaith o ymateb i'r tân, neu'n ymwneud â rheolaeth y tir ar y mynydd, i'r cyfarfod hwnnw i drafod yr adroddiad, y gwersi a ddysgwyd a'r ffordd ymlaen ar gyfer y dyfodol.
- 4.9 Er mwyn hwyluso hyn, a sicrhau fod y cyfarfod cyfan yn cael ei neilltuo ar gyfer y drafodaeth bu'n rhaid ail-drefnu cyflwyniad yr adroddiadau isod, oedd ar raglen waith y Pwyllgor ar gyfer mis Medi, i gyfarfod canlynol y Pwyllgor, ar 24 Hydref:
- Cyfrifoldebau am Waith Rheoli Llifogydd yn Sir Ddinbych
  - Y Cynllun Arfaethedig ar gyfer y Gwasanaeth Gwastraff ac Ailgylchu Newydd
  - Y Strategaeth Arwyddion i Ymwelwyr ar gyfer Sir Ddinbych

4.10 Rhaglen Waith i'r Dyfodol y Cabinet

Wrth benderfynu ar eu rhaglen waith i'r dyfodol mae'n bwysig fod pwyllgorau craffu yn ystyried amserlen rhaglen waith y Cabinet. Ar gyfer y diben hwn, mae rhaglen waith y Cabinet wedi ei chynnwys yn Atodiad 3.

4.11 Datblygiad Penderfyniadau'r Pwyllgor

Yn Atodiad 4 mae tabl yn crynhoi penderfyniadau diweddar y Pwyllgor ac yn cynghori aelodau am eu gweithrediad.

5. **Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu**

Dan drefniadau craffu'r Cyngor mae'r Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu(GCIGC) yn gweithredu fel pwyllgor cydlynu. Cyfarfu'r Grŵp ar 25 Ebrill 2019. Ni chyfeiriwyd unrhyw eitemau ar gyfer ystyriaeth y Pwyllgor hwn. Cynhelir cyfarfod nesaf y Grŵp ar 25 Gorffennaf 2019.

6. **Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**

Bydd craffu effeithiol yn gymorth i'r Cyngor gynnal y blaenoriaethau corfforaethol yn unol ag anghenion cymunedau a dymuniadau trigolion. Bydd datblygu ac adolygu'r rhaglen waith gydlynol yn barhaus yn cynorthwyo'r Cyngor i ddarparu ei flaenoriaethau corfforaethol, i wella canlyniadau i breswylwyr tra hefyd yn dygymod â thoriadau llym yn y gyllideb.

7. Faint fydd hyn yn costio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae'n bosib y bydd yn rhaid i wasanaethau neilltuo amser swyddog i gynorthwyo'r Pwyllgor gyda'r eitemau a nodwyd yn y rhaglen waith a chydag unrhyw gam gweithredu yn dilyn ystyried yr eitemau hynny.

8. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les? Gellir lawrlwytho'r adroddiad Asesiad o Effaith ar Les o'r [wefan](#) a dylai gael ei gynnwys fel atodiad i'r adroddiad hwn

Nid oes Asesiad o Effaith ar Les wedi ei wneud mewn perthynas â phwrpas neu gynnwys yr adroddiad hwn. Ond bydd y Pwyllgor Craffu, drwy ei waith yn craffu darpariaeth gwasanaethau, polisïau, gweithdrefnau ac argymhellion, yn ystyried eu heffaith neu eu heffaith posib ar yr egwyddor o ddatblygu cynaliadwy a'r amcanion o ran lles a nodir yn Neddff Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

9. Pa ymgynghori sydd wedi digwydd?

Does dim angen cynnal ymgynghoriad ar yr adroddiad hwn. Fodd bynnag, mae'r adroddiad ei hun a'r ystyriaeth a roir gan y Pwyllgor i'w raglen waith ar gyfer y dyfodol yn gyfystyr ag ymgynghoriad gyda'r Pwyllgor o ran ei raglen waith.

10. Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Nid oes risg wedi ei ganfod o ran y Pwyllgor yn ystyried ei raglen waith. Fodd bynnag, wrth adolygu ei raglen waith yn rheolaidd gall y Pwyllgor sicrhau bod meysydd sy'n peri pryder yn cael eu hystyried a'u harchwilio fel y maent yn dod i'r amlwg a bod argymhellion yn cael eu gwneud er mwyn mynd i'r afael â nhw.

11. Grym i wneud Penderfyniad

Mae Adran 7.11 o Gyfansoddiad y Cyngor yn amodi fod y pwyllgorau Craffu a/neu Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu yn gyfrifol am osod eu rhaglenni gwaith ac y dylent, pan yn penderfynu ar eu rhaglenni roi ystyriaeth i ddymuniadau yr Aelodau hynny o'r Pwyllgor nad ydynt yn aelodau o'r grŵp gwleidyddol mwyaf ar y Cyngor.

Swyddog Cyswllt:

Cydlynnydd Craffu

Rhif ffôn: (01824) 712554

e-bost: rhian.evans@sirddinbych.gov.uk

Communities Scrutiny Committee Forward Work Plan

Note: Items entered in italics have not been approved for submission by the Committee. Such reports are listed here for information, pending formal approval.

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
5 September		1. Llantysilio Mountain Fire	To present the findings of the inquiry into the fire and the lessons learnt from the incident	To confirm the inquiry's findings and formulate recommendations based on the findings with a view to improving: (i) multi-agency responses to similar incidents in future; and (ii) land management practices to mitigate against the risk and spread of similar fires in future	Steve Price/Rhian Evans	March 2019
24 Oct	Cllr. Huw Hilditch Roberts	1. Impact of the Ruthin Primary Education Area Review [Education]	To consider the findings of the of the impact assessment (based on the WBFG Act principles and goals) undertaken following the conclusion, implementation of the decisions relating to the review	Identification of any negative or unintended/unexpected outcomes from the school reorganisation decisions that will assist planning for similar projects in future to ensure the well-being of all stakeholders	Karen Evans/Geraint Davies/James Curran	October 2017 (rescheduled June 2019)
	Cllr. Brian Jones Reps from Dŵr Cymru Welsh	2. Flood Management Responsibilities in Denbighshire	To present the conclusions of the joint study into whether improvements	An assessment of whether the Council effectively fulfils its responsibilities in relation to flood management and mitigation and works effectively with partner	Tony Ward/Wayne Hope	March 2018 (rescheduled February 2019 & June 2019)

Tudalen 115

Communities Scrutiny Committee Forward Work Plan

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)		Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
	Water & NRW to be invited			could be made to the management of the Rhyl Cut and Prestatyn Gutter, adjacent drains and sewers, and to outline each organisation's responsibilities in relation to flood management and flood mitigation	organisations to reduce the risk of flooding and deliver the Environment and Resilient Communities priorities of the Corporate Plan		
	Cllr. Brian Jones	3.	Proposed New Waste and Recycling Service Design	To consider detailed information on the proposed new services, including service design, depot reconfiguration requirements, indicative costings and funding available and proposed communication strategy	Assurances that the proposal are progressing in accordance with the Council and the national vision in relation to waste management, reconfiguration costs are manageable and will realise indicative savings and ease budget pressure and that residents are buying into the new waste concept which will deliver the corporate priority relating to an attractive and protected environment that supports well-being and economic prosperity	Tony Ward/Tara Dumas/Peter Clayton	October 2018 (rescheduled March 2018 & June 2019)
	Leader	4.	Tourism Signage Strategy for Denbighshire	To outline the progress made by the Working Group in developing a tourism signage strategy for the	The development of a tourism signage strategy that complements trunk road signage and technological innovations in the field of tourism, takes into account the aims of 'The Wales Way' project, attracts visitors	Mike Jones/Peter McDermott	May 2018 (rescheduled by SCVCG December 2018 & rescheduled by

Communities Scrutiny Committee Forward Work Plan

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)		Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
				county, consideration of potential funding sources, and the anticipated timescale for the project's delivery	and increases the value of tourism spend in the county in line with the corporate priority relating to the Environment, and in-keeping with the outcomes of Denbighshire's Tourism Strategy		the Committee June 2019)
12 Dec							
May/June 2020	Cllr. Huw Hilditch-Roberts	1.	Welsh Government's Free Childcare Offer in Denbighshire	To assess the take-up and impact of the WG's free childcare offer in the county since its introduction in April 2019	To evaluate whether the introduction of the free childcare offer has supported the delivery of the Council's corporate priorities relating to young people and resilient communities, supported the local economy and will enhance better outcomes for children and families	Karen Evans/James Wood	September 2018
late 2020/early 2021 (prov. date – tbc)	Cllr. Julian Thompson-Hill	1.	Universal Credit	To detail: (i) the impact of migrating legacy benefits residents on to Universal Credit on Council services; and (ii) the effectiveness of the measures taken by the Council and its partners with a	(i) An understanding of the impact of migrating legacy benefit recipients onto UC on Council services and on residents themselves; and (ii) an assessment of the effectiveness of measures taken to support services and residents to deal with the changes and proposed plans for dealing with the remainder of the rollout. Scrutiny's consideration of the above matters will assist it to identify	Paul Barnes/Rachel Thomas	May 2019

Communities Scrutiny Committee Forward Work Plan

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)		Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
				view to mitigating the effects of migrating legacy benefits residents on to UC (including the lessons learnt	proposed ways to mitigate against the effects of UC adversely affecting the Council's aim of building resilient communities		

Tudalen 118

Communities Scrutiny Committee Forward Work Plan

Future Issues

Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
Denbighshire's Learner Transport Policy: Non-Statutory Elements	To present the findings of the Task and Finish Group's study into the county's learner transport provision for pupils and students accessing non-statutory elements of education	(i) Clarity and understanding of Council's annual learner transport budget and the cost of transporting pupils/students to statutory and non-statutory, discretionary and non-discretionary education, including an enhanced knowledge of education and learner transport legislation and their impact on the budget; (ii) an assessment of the potential impact of withdrawing the provision of free learner transport for pupils/students who access the various non-statutory or discretionary educational elements currently offered, including any risks to the wider education provision in the area and to the skills base required in local economy; and (iii) ensuring that every pupil/student in the county has fair and equitable access to education provision and is not discriminated against in any way	Task and Finish Group	May 2019

Communities Scrutiny Committee Forward Work Plan

For future years

Information/Consultation Reports

Information / Consultation	Item (description / title)	Purpose of report	Author(s)	Date Entered

Note for officers – Committee Report Deadlines

Meeting	Deadline	Meeting	Deadline	Meeting	Deadline
5 September	22 August	24 October	10 October	12 December	28 November

Communities Scrutiny Work Programme.doc
27/06/2019 RhE

Ffurflen Gynnig ar gyfer Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol Craffu	
ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	
AMSERLEN I'W HYSTYRIED	
TESTUN	
Beth sydd angen ei graffu arno (a pham)?	
Ydi'r mater yn un o bwys i drigolion/busnesau lleol?	YDI/NAC YDI
Ydi craffu yn gallu dylanwadu ar bethau a'u newid? (Os 'ydi' nodwch sut rydych chi'n meddwl y gall craffu ddylanwadu neu newid pethau)	YDI/NAC YDI
Ydi'r mater yn ymwneud â gwasanaeth neu faes sy'n tanberfformio?	YDI/NAC YDI
Ydi'r mater yn effeithio ar nifer fawr o drigolion neu ardal fawr o'r Sir? (Os 'ydi', rhowch syniad o faint y grŵp neu'r ardal yr effeithir arni)	YDI/NAC YDI
Ydi'r mater yn gysylltiedig â blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor? (Os 'ydi' nodwch pa flaenoriaethau)	YDI/NAC YDI
Hyd y gwyddoch, oes yna rywun arall yn edrych ar y mater hwn? (Os 'oes', nodwch pwy sy'n edrych arno)	OES/NAC OES
Os derbynnir y testun ar gyfer craffu, pwy fyddai arnoch chi eisiau eu gwahodd e.e. Aelod Arweiniol, swyddogion, arbenigwyr allanol, defnyddwyr y gwasanaeth?	
Enw'r Cynghorydd/Aelod Cyfetholedig	

Dyddiad	

Ystyried addasrwydd pwnc ar gyfer craffu

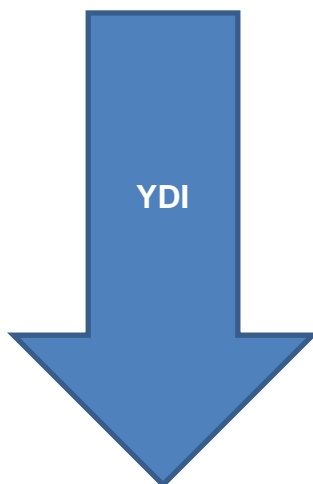
Ffurflen Gynnig / Cais a dderbyniwyd

(dylid rhoi ystyriaeth ofalus i'r rhesymau dros wneud cais)

Ydi o'n bodloni'r gofynion canlynol?

- **Diddordeb Cyhoeddus** – ydi'r mater o bwys i drigolion?
- **Effaith**– fedr craffu yn gael effaith ar bethau a'u newid?
- **Perfformiad** – ydi o'n wasanaeth neu faes sy'n tanberfformio?
- **Graddfa** – ydi o'n effeithio ar nifer o drigolion neu ardal ddaearyddol fawr?
- **Ailadrodd** – ydi'r mater yn destun craffu/ymchwiliad gan berson neu gorff arall?

Dim gweithredu pellach gan y Pwyllgor Craffu. Gellir ei gyfeirio at gorff arall neu ofyn am adroddiad er gwybodaeth.

- Penderfynu ar y canlyniadau a ddymunir
- Penderfynu ar gwmpas a swmp y gwaith craffu sydd ei angen a'r dull mwyaf priodol o graffu (h.y. adroddiad pwyllgor, ymchwiliad grŵp tasg a gorffen neu aelod cyswllt ac ati)
- Os penderfynir sefydlu grŵp tasg a gorffen, dylid penderfynu ar amserlen yr ymchwiliad, pwy fydd yn rhannu'r ymchwiliad, beth yw'r gofynion ymchwilio, a oes angen cyngor arbenigol a thystion, a beth yw'r trefniadau adrodd ac ati.

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
30 July 2019	1	Implementation of Alternative Delivery Model (ADM) for various leisure related functions and activities: ADM Implementation Costs & Revenue Savings	To approve the investment decision further to a review the one off cost for the implementation of the ADM project, and the associated revenue savings to be realised	Yes	Councillors Bobby Feeley and Julian Thompson-Hill / Graham Boase / Sian Lloyd Price
	2	Ethical Code of Employment	To seek Cabinet approval of the Ethical Code of Employment	Yes	Councillor Richard Mainon / Helen Makin
	3	Regional Pooled Budget Agreement	To approve a regional agreement to further develop a non-risk sharing pooled budget arrangement for care home accommodation for older people, to comply with the requirements of the Social Services and Wellbeing (Wales) Act	Yes	Councillors Bobby Feeley and Julian Thompson-Hill / Judith Greenhalgh / Steve Gadd
	4	Employment Policies	To gain approval from Cabinet for the adoption of five Employment Policies	Yes	Councillor Richard Mainon / Catrin Roberts / Andrea Malam
	5	East Rhyl Coastal Defence Scheme	To update Cabinet Members on the current status the East	Yes	Councillor Brian Jones / Wayne Hope

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
			Rhyl Coastal Defence Scheme and seek approval of the scheme to the construction phase.		
	6	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Steve Gadd
	7	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Scrutiny Coordinator
24 Sep 2019	1	North Wales Growth Bid Governance Agreement 2	To approve the governance arrangements in relation to the implementation of the growth deal	Yes	Councillor Hugh Evans / Graham Boase / Gary Williams
	2	Rhyl Vision and Master Plan (report and presentation)	To agree to pursue the vision and key projects over the long term, committing resources to bring about the desired changes in collaboration with a wide range of stakeholders	Yes	Councillor Hugh Evans / Emlyn Jones / Mike Horrocks
	3	Implementation of Alternative Delivery Model (ADM) for	To consider and approve the Council's Strategic	Yes	Councillors Bobby Feeley and Julian Thompson-Hill /

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
		various leisure related functions and activities: Board Membership	Governance Board for the Local Authority Trading Company (LATC) and review and recommend to Council the Board membership of the LATC		Graham Boase / Sian Lloyd Price
	4	Contract Procedures Rules	To consider the reviewed contract procedures rules which will require adoption and form part of the council constitution	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Lisa Jones
	5	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Steve Gadd
	6	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Scrutiny Coordinator
22 Oct 2019	1	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Steve Gadd
	2	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Scrutiny Coordinator

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)	Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer	
19 Nov 2019	1	Quarter 2 Performance Report on the Corporate Plan	To provide members with analysis about performance and progress against our corporate priorities	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Nicola Kneale / Iolo McGregor
	2	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Steve Gadd
	3	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Scrutiny Coordinator
17 Dec 2019	1	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Steve Gadd
	2	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Scrutiny Coordinator

Tudalen 126

Note for officers – Cabinet Report Deadlines

Cabinet Forward Work Plan

<i>Meeting</i>	<i>Deadline</i>	<i>Meeting</i>	<i>Deadline</i>	<i>Meeting</i>	<i>Deadline</i>
<i>July</i>	16 June	<i>September</i>	10 September	<i>October</i>	8 October

Updated 25/06/19 - KEJ

Cabinet Forward Work Programme.doc

Mae tudalen hwn yn fwiadol wag

Progress with Committee Resolutions

Date of Meeting	Item number and title	Resolution	Progress
9 May 2019	5. Denbighshire's Learner Transport Policy	<u>Resolved:</u> - <i>having considered the report and with regard to the above observations:</i> <i>(a) to establish a Working Group comprising of five Committee members and one education co-opted member, supported by officers from the Council's Education Service and Transport Department to examine Denbighshire's Learner Transport Policy in respect of providing transport to non-statutory education provision. The Working Group to specifically focus its work on:</i> <i>(i) providing clarity and an improved understanding of the Council's annual learner transport budget and the cost of transporting pupils/students to statutory and non-statutory, discretionary and non-discretionary education, including an enhanced knowledge of education and learner transport legislation and their impact on the budget;</i> <i>(ii) assessing the potential impact of withdrawing the provision of free learner transport for pupils/students who access the various non-statutory or discretionary educational elements currently offered, including any</i>	(a) draft terms of reference for the Working Group compiled and circulated to officers for observations (b) expressions of interest sought from Committee members to serve on the Working Group (c) a report on the Working Group's findings and associated recommendations listed under 'Future Issues' on the Committee's forward work programme (see Appendix 1). Timescale for presentation to be determined by the Working Group

		risks to the wider education provision in the area and to the skills base required in local economy; and (iii) ensuring that every pupil/student in the county has fair and equitable access to education provision and is not discriminated against in any way. (b) to seek expressions of interest from Committee members and co-opted members to serve on the working group and that its draft terms of reference be shared with the Committee in due course; and (c) that the working group report its findings and recommendations to the Committee upon the conclusion of its work	
	6. Impact of the Closure of Ysgol Rhewl	Resolved: - subject to the above observations to acknowledge the feedback received and the lessons learnt that will be used for future planning within the Education Service	Cabinet Lead Member and officers advised of the Committee's observations
	7. Universal Credit	Resolved: - subject to the above observations (i) to congratulate the Council on its approach and management of support to residents in relation to Universal Credit in Denbighshire; (ii) to continue to support and endorse the project delivery method employed by officers, namely the Universal Credit Board; and	Cabinet Lead Member and officers advised of the Committee's observations and support, and a follow-up report has been scheduled into the Committee's forward work programme for late 2020/early 2021 (see Appendix 1)

		(iii) <i>request that a further report be presented to the Committee in late 2020/early 2021 assessing the impact of migrating legacy benefit recipients to Universal Credit on Council Services, and the effectiveness of measures taken by the Council and its partners to mitigate the effects of transferring to Universal Credit on residents and on Council Services.</i>	

Mae tudalen hwn yn fwiadol wag